Ontwerpbegroting 2026
Meerjarenraming 2027-2029

Omgevingsdienst
ZUID-LIMBURG

Inhoud

1 **Inleiding** 5
1.1 Context begroting 2026 ... 5
1.2 Missie, visie en succesbepalende factoren ... 5
1.3 Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg ... 6
1.4 Seveso programma VTH ... 8
1.5 Toekomstvisie 2026 – 2030 ... 8
1.6 Maatschappelijke ontwikkelingen ... 9
1.7 Technologische ontwikkelingen ... 9

2 **Beheer van de OmgevingsdIenst** 11
2.1 Vergunningverlening ... 13
2.2 Toezicht en handhaving ... 17
2.3 Advies en Onderzoek ... 21

3 **Financieel** 27
3.1 Ravijnjaar 2026 ... 28
3.2 Financiële uitgangspunten ... 29
3.3 Begrotingsmutaties ... 30
3.4 Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 ... 31
3.5 Overhead ... 32
3.6 Toelichting Begroting ... 33
3.7 Geprognosticeerde balans ... 35
3.8 Investeringsbegroting ... 36

4 **Verplichte paragrafen** 37
4.1 Lokale heffingen ... 38
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 38
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen ... 40
4.4 Financiering ... 41
4.5 Bedrijfsvoering ... 42
4.6 Verbonden partijen ... 42
4.7 Grondbeleid ... 42

5 **Bedrijfsvoering** 43
5.1 Personeel- en organisatiebeleid ... 44
5.2 Informatiemanagement ... 46
5.3 Ondersteuning ... 47

6 **Bijlagen** 49
6.1 Risico-inventarisatie ... 50
6.2 Tarievenoverzicht ... 57
6.3 Bijdrage per deelnemer ... 59
6.4 Lijst met afkortingen ... 60

1. Inleiding

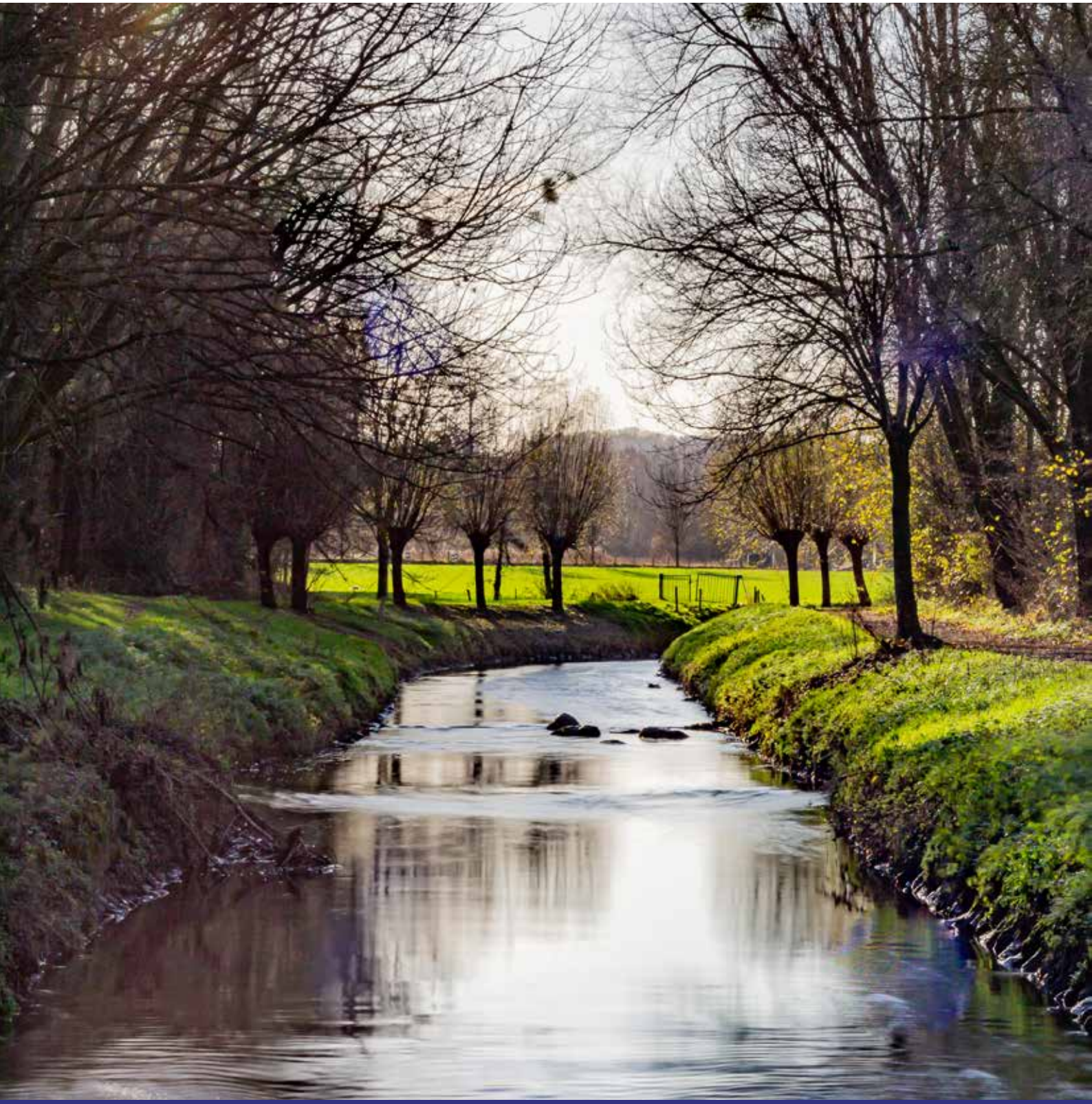

1.1 Context begroting 2026

Voor u ligt de begroting 2026. Deze begroting is in grote lijnen een voortzetting op de begroting 2025. Een begroting die in het teken stond van het plan van aanpak robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg. In 2026 verwachten we het plan van aanpak af te ronden en de verbeteringen structureel te borgen in onze organisatie. Met andere woorden: in 2026 verwachten we te voldoen aan de robuustheidscriteria en onze taken op een adequate wijze te kunnen uitvoeren.

Dit wil echter niet zeggen dat we niet continu blijven doorontwikkelen. Het belang van een schone, gezonde en veilige leefomgeving neemt alleen maar toe en staat ook steeds meer op het vizier van onze inwoners, bedrijven en instellingen. Daarnaast staan wij voor grote transities, zoals klimaatadaptatie, energietransitie en de overgang naar een circulaire economie. Deze uitdagingen kunnen wij alleen gezamenlijk aanpakken, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor onze omgevingsdienst.
In deze begroting worden diverse ontwikkelingen beschreven die invloed hebben op onze werkwijze en de taken die we uitvoeren. Voorlopig zijn deze ontwikkelingen niet financieel vertaald. Eerst wordt onderzocht of de veranderingen in het takenpakket binnen de bestaande financiële kaders kunnen worden gerealiseerd, rekening houdend met het financiële 'ravijnjaar' 2026 van onze deelnemers.

1.2 Missie, visie en succesbepalende factoren

Missie
Wij als Omgevingsdienst Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Visie
- Wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis.
- Wij hebben goede kennis van de lokale situatie.
- Onze medewerkers nemen hun verantwoordelijkheid, zijn deskundig en dragen onze kernwaarden uit.
- Wij zijn een gezaghebbende milieuautoriteit.
- Wij hebben een efficiënte bedrijfsvoering.
- Wij hebben continuïteit in onze dienstverlening.

Succesbepalende factoren
- Betrokkenheid bestuurlijke omgeving.
- Professionalisering bedrijfsvoering.
- Zichtbare milieuautoriteit in Limburg.
- Brede (milieu)advisering.
- Gewaardeerde kennispartner.

1.3 Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg

In 2021 constateerde de commissie Van Aartsen dat de omgevingsdiensten in Nederland niet toegerust waren voor hun taken. In de rapportage werd de onderstaande conclusie getrokken:
"Het is slecht gesteld met het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Het ontbreekt de omgevingsdiensten aan kennis en doorzettingsmacht. Het rijk voert geen overkoepelende regie. 'Doordat het stelsel niet functioneert zoals bedoeld, ontstaat vermijdbare schade."

Deze conclusie voor de omgevingsdiensten werd voor de Omgevingsdienst Zuid-Limburg bevestigd door het rapport van de visitatiecommissie en door het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer (specifiek voor de uitvoering van de provinciale taken).

Om uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen werd een interbestuurlijk programma ingericht: het IBP VTH. Dit programma had tot doel om in gezamenlijkheid het VTH-stelsel te versterken. Het IBP VTH kwam tot zes pijlers waarop versterking noodzakelijk was en waaraan concrete eisen waren verbonden:

1	**Robuuste omgevingsdiensten en financiering**
2	**Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging;**
3	**Informatievoorziening VTH;**
4	**Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt;**
5	**Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving;**
6	**Monitoring kwaliteit milieutoezicht.**

De robuustheidscriteria en kpi's zijn onderdeel van pijler 1.

Elke omgevingsdienst in Nederland, inclusief de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, moet op 1 april 2026 robuust zijn. Om dit te bereiken, stelde het Algemeen Bestuur in het voorjaar van 2024 een plan van aanpak vast voor een robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Dit plan werd vervolgens financieel vertaald in de begroting voor 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.

Naast het versterken van de organisatie op het gebied van datagedreven werken, innovatie en bedrijfsvoering, richten we ons ook op het versterken van de regionale samenwerking en risicogericht toezicht. Daarnaast werken we aan de oprichting van een kennis- en expertisecentrum, in nauwe samenwerking met andere omgevingsdiensten en partners.

In het najaar van 2024 beoordeelde het ministerie van IenW alle plannen van aanpak. In hun eerste oordeel over ons plan van aanpak gaven zij aan dat het niet duidelijk was of onze omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust zou zijn. Het ministerie uitte haar zorgen hierover, gezien het feit dat wij een van de zes Seveso-omgevingsdiensten zijn, wat betekent dat er in onze regio grotere risico's zijn voor een gezonde, schone en veilige leefomgeving. Tijdens een gesprek met het ministerie hebben we echter enkele punten verder kunnen concretiseren. Bij het opstellen van deze begroting was nog niet bekend of dit zou leiden tot een andere beoordeling.

Mede op basis van het plan van aanpak zijn verschillende onderzoeken gestart, die in 2025 worden afgerond. De aanbevelingen zullen deels in 2025 en deels in 2026 worden geïmplementeerd. Dit betreft:

- **Revitalisering opdrachtgeverschap:**

In 2024 werd vastgesteld dat het opdrachtgeverschap een impuls nodig had. Hoe kunnen we het partnerschap versterken? Wat vraagt dit van zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer? Eind 2024 startte dit proces, wat leidde tot de afspraken om zowel het gezamenlijke overleg als de overleggen met de individuele deelnemers inhoudelijk anders vorm te geven. In het gezamenlijk overleg wordt ingezet op gemeenschappelijke thema's en ervaringen. In de accountgesprekken gaat het specifiek over de kwaliteit van dienstverlening en de wijze van samenwerking. Eind 2025 evalueren we of dit het partnerschap heeft versterkt. Na de evaluatie worden de afspraken verankerd.

- **Bedrijfsplan milieu gerelateerde plustaken:**

Eén van de manieren om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg en, niet onbelangrijk, om te komen tot een adequate invulling van de milieu gerelateerde plustaken, is om deze taken te bundelen binnen onze omgevingsdienst. De deelnemers stonden hier welwillend tegenover, maar wilden eerst de financiële en kwalitatieve effecten daarvan zien. Daarom wordt er een bedrijfsplan opgesteld, dat medio 2025 wordt opgeleverd en vervolgens het besluitvormingstraject ingaat. De effecten hiervan kunnen vanaf 2026 zichtbaar zijn.

- **Financieringssystematiek:**

Het Algemeen Bestuur heeft geconcludeerd dat onze financieringssystematiek transparant en eerlijk moet zijn. Daarom onderzoeken we in 2024 en 2025 onze huidige financieringssystematiek en mogelijkheden voor verbetering, met aandacht voor fairness, transparantie, robuustheid en stabiliteit. Medio 2025 stellen we een implementatieplan op en voeren dit uit, wat kan resulteren in een nieuwe opzet vanaf het begrotingsjaar 2027.

- **Verantwoordings- en rapportageproces VTH:**

In 2024 hebben we het huidige verantwoordings- en rapportageproces VTH grondig onderzocht. Dit onderzoek gaf aan dat een andere wijze van data verzamelen, analyseren en presenteren zorg zou dragen voor meer transparantie en meer mogelijkheden om te kunnen sturen. In 2025 voeren we het verbetertraject uit en implementeren we de aanbevelingen. Vanaf 2026 passen we de nieuwe systematiek toe.

De meeste van bovenstaande acties, zoals verwoord in het plan van aanpak, kwamen voort uit het IBP VTH. Dit landelijke programma is in september 2024 afgerond. Het IBP VTH krijgt wel een opvolging in een samenwerkingsverband tussen Rijk, provincies, gemeenten, omgevingsdiensten en unie van waterschappen.

1.4 Seveso programma VTH

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg zet zich als één van de zes Seveso-omgevingsdiensten in afstemming met de provincies/IPO in voor uitvoering van het Meerjarenprogramma Seveso-6 2024-2027. Dit programma is gericht op de volgende vijf onderdelen in de VTH-uitvoering en de Seveso-inspecties bij de provinciale bedrijven:

1. Programma Samenwerken als één op het gebied van Toezicht en Handhaving.
2. Programma Samenwerken als één op het gebied van Vergunningverlening.
3. Cluster Samenwerking, Coördinatie en bijdrage Seveso+.
4. Cluster Kwaliteit, Opleiding en Kennisontwikkeling.
5. Cluster Communicatie.

Deze vijf clusters en programma's werken allemaal aan de totstandkoming van een excellente uitvoering van de VTH-taken bij Seveso- en RIE4-bedrijven en de ontwikkeling van een gezamenlijk landelijk speelveld. De samenwerking tussen de zes Seveso-OD's heeft dan ook als doel te werken alsof zij één dienst zijn.
De Omgevingsdienst Zuid-Limburg levert een bijdrage aan bovengenoemd programma en de landelijke projecten die hieruit volgen.

1.5 Toekomstvisie 2026 - 2030

De huidige toekomstvisie van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg heeft een tijdshorizon tot 2025. Gelet op alle ontwikkelingen omtrent de leefomgeving, de rol van de omgevingsdiensten en alle maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, zal in 2025 het traject worden opgepakt om te komen tot een toekomstvisie 2026 – 2030. Er wordt bewust gekozen voor een beperkte tijdshorizon, gezien de grote veranderingen die zich in onze maatschappij voortdoen. Er wordt nu dan ook niet meer gesproken over een tijdperk van verandering maar over een verandering van tijdperk.

Het opstellen van een toekomstvisie wordt een interactief proces waarbij alle stakeholders worden betrokken en waarbij ook gekeken wordt naar de ontwikkelingen die alle omgevingsdiensten raken, niet alleen de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.

1.6 Maatschappelijke ontwikkelingen

Binnen het beleidsveld van onze omgevingsdienst zijn diverse belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar. Deze ontwikkelingen beïnvloeden de wijze waarop wij, samen met onze ketenpartners, onze maatschappelijke opgave vervullen: het waarborgen van een schone, gezonde en veilige leefomgeving.

Er is steeds meer maatschappelijke aandacht voor milieuvraagstukken. Burgers en belangengroepen vragen steeds meer aandacht voor hun leefomgeving en zijn kritisch op overheden en bedrijven die daar rechtstreeks van invloed op zijn. De problemen rondom Tata Steel en Chemours hebben deze aandacht nog versterkt. Dit is ook zichtbaar in Zuid-Limburg met een in het oog springend chemisch industrieel complex als Chemelot. Maar ook de media-aandacht voor de misstanden omtrent tankcleaning bedrijven en de problemen rondom Zeer Zorgwekkende Stoffen als PFAS laten zien dat een gezonde, schone en veilige leefomgeving meer dan ooit leeft in onze maatschappij.

Als Omgevingsdienst Zuid-Limburg moeten we daar niet alleen oog voor hebben, maar het zal ook onze manier van werken beïnvloeden. Het wordt steeds belangrijker om samen met het bevoegd gezag en alle ketenpartners in gesprek te gaan en te blijven met de belanghebbenden. Daarbij is het van toenemend belang om inzichtelijk te maken wat de 'outcome' van onze werkzaamheden is voor de omgeving.

1.7 Technologische ontwikkelingen

Technologische ontwikkelingen volgen elkaar in een steeds hoger tempo op, wat kansen biedt voor onze organisatie. Door het gebruik van data en Artificial Intelligence (AI) kunnen we onze taken mogelijk effectiever en efficiënter uitvoeren. Hierdoor kunnen we onze capaciteit beter inzetten op de gebieden met de grootste risico's en de meeste impact op onze leefomgeving.

Nieuwe technologieën brengen echter ook uitdagingen met zich mee. Hoe integreren we deze het beste in onze werkprocessen? Wat hebben we daarvoor nodig? En hoe zorgen we ervoor dat onze medewerkers deze technologieën optimaal kunnen gebruiken? Het plan van aanpak voor een robuuste omgevingsdienst bevat al enkele maatregelen hiervoor. De nieuwe afdeling Bedrijfsvoering zal hierin een grote rol spelen.
Naast de meer 'interne' uitdagingen brengt het gebruik van AI in combinatie met social media ook mee dat we als overheid in het algemeen en omgevingsdienst in het bijzonder een nog grotere rol hebben in het juist interpreteren en communiceren van wat er in onze regio gebeurt op het gebied van gezondheid en veiligheid.

Zoals geschetst gaan maatschappelijke en technologische ontwikkelingen een belangrijke rol spelen in de wijze waarop wij invulling geven aan onze maatschappelijke opgave. Dat geldt ook voor economische en geopolitieke ontwikkelingen, hoewel de mate en wijze hiervan nog niet volledig te schetsen zijn. In onze nieuwe toekomstvisie zullen we deze ontwikkelingen meenemen.

2. Beheer van de Omgevingsdienst

Taken
Onze taken zijn het in opdracht van gemeenten en provincie, individueel en collectief, uitvoeren van wettelijke taken en adviestaken op het terrein van milieu, op een zo efficiënt mogelijke wijze en op een goed kwaliteitsniveau. De organisatie heeft hiervoor eigen werknemers in dienst en huurt daarnaast op contractbasis extra personeel en/of specifieke expertise van externe medewerkers in.

Prestaties
Op dienstniveau maken we afspraken met de opdrachtgevers over inhoudelijke en financiële verantwoording. Naast het rapporteren van gegevens is het ook belangrijk om tijdig te overleggen en tussentijds te communiceren met de opdrachtgevers.

De prestaties worden opgenomen in een jaarlijks werkprogramma dat besproken en afgestemd wordt met de opdrachtgevers, waarna het werkprogramma door hen wordt vastgesteld.

Van de dienst kunnen de opdrachtgevers verwachten dat de taakuitvoering conform de vastgestelde kwaliteitscriteria is.

Met een overspannen arbeidsmarkt staat ook onze beschikbare capaciteit onder druk. We sluiten niet uit dat dit ook in 2026 consequenties kan hebben voor de uitvoering van de werkprogramma's. Als zich dit inderdaad voordoet voeren we hierover tijdig het gesprek met de opdrachtgevers.

Speerpunt	Prestatie indicator
Proactief informeren van opdrachtgever	2 maal per jaar voortgangsrapportage en 1 eindrapportage conform planning in werkprogramma
Periodiek overleg opdrachtgever	Per kwartaal overleg tussen opdrachtgever en opdrachtnemer (contracthouders en accountmanagers)
Uitvoeringskwaliteit op landelijk niveau	Werken conform de kwaliteitscriteria

2.1 Vergunningverlening

Taken
Voor alle opdrachtgevers verzorgen we voor wat betreft de milieutaken de vergunningverlening en afhandeling van milieumeldingen over de gehele breedte van de Omgevingswet. Voor de locaties met als bevoegd gezag de provincie Limburg, bestaan de werkzaamheden daarnaast uit de behandeling van omgevingsvergunningen voor het bouwen of wijzigen van een bouwwerk.

Voor een aantal gemeenten behandelen we daarnaast diverse soorten ontheffingen, bijvoorbeeld voor het tijdelijk overschrijden van geluidnormen, het vervoeren van 'gevaarlijke stoffen' of het vuur stoken in de open lucht.

Voor de provincie Limburg voeren we tot slot de diverse taken met betrekking tot vuurwerk uit, zoals de afhandeling van vuurwerkmeldingen en het verlenen van ontbrandingstoestemmingen. Een bijzondere wettelijke taak hebben we als een van de zes landelijke omgevingsdiensten voor de Seveso- en Rie-4 bedrijven. Vanuit onze expertise zijn wij belast met de uitvoering van het volledige VTH-pakket voor Seveso-inrichtingen in de gehele provincie Limburg, voor zowel milieu als bouw.

Prestaties
Binnen vergunningverlening werken we aan de volgende speerpunten en streven we ernaar de benoemde prestatie indicatoren te behalen.

Speerpunt	Prestatie indicator	Informatievoorziening/ meten
Tijdige vergunningen	90% van de omgevingsvergunningen, voorbereid met de uitgebreide procedure, dient binnen de wettelijke termijn behandeld te zijn, tenzij door de aanvrager wordt ingestemd met termijnoverschrijding.	VTH-applicatie op basis van aanvraag- én besluitdatum.
	95% van de omgevingsvergunningen voorbereid met de reguliere procedure, dient binnen de wettelijke termijn behandeld te zijn, tenzij door de aanvrager wordt ingestemd met termijnoverschrijding.	Communicatie middels voortgangsrapportages.
Tijdige advisering over de te nemen beslissing op een aanvraag.	95% van de adviezen over de te nemen beslissing op een aanvraag dient binnen de afgesproken termijn gegeven te zijn, tenzij wordt ingestemd met termijnverlenging.	VTH-applicatie op basis van adviesaanvraag én a dviesdatum.
Kwaliteit	Omgevingsvergunningen c.q. adviezen over de te nemen beslissing op een aanvraag voldoen aan de meest actuele wet- en regelgeving (normen, BREF's, richtlijnen etc.) en het beleid van de opdrachtgever.	Rechterlijke toets c.q. uitspraak Raad van State.
	Van de bezwaar- en beroepschriften mag maximaal 15% gegrond worden verklaard.	Communicatie middels voortgangsrapportages.
Actualiteit	Omgevingsvergunningen worden binnen de daarvoor geldende termijnen geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe BBT-conclusies/BREF's.	Rechterlijke toets c.q. uitspraak Raad van State in relatie tot toezichts- en handhavingsacties.

Ontwikkelingen

Op het gebied van vergunningverlening voorzien we de volgende ontwikkelingen die in 2026 invloed hebben op onze werkwijze en de taken die we uitvoeren:

Financiële zekerheid majeure risico-bedrijven
De Omgevingswet verplicht provincies, vanuit hun hoedanigheid als bevoegd gezag voor bedrijven met een verhoogd risicoprofiel vanwege gevaarlijke stoffen (majeure risico-bedrijven), om financiële zekerheid te stellen als onderdeel van de vergunningverlening voor die bedrijven. Daarnaast biedt de Omgevingswet de mogelijkheid om op basis van beleid ook financiële zekerheid te stellen voor bedrijven in de afvalsector. Voor deze bedrijven is dat wenselijk omdat afvalstoffen doorgaans een negatieve waarde vertegenwoordigen. Deze zekerheid zorgt ervoor dat eventuele calamiteiten of milieuschade snel en adequaat kunnen worden aangepakt, zonder dat de kosten op de samenleving of overheden worden afgewenteld. Het verplicht stellen van financiële garanties biedt niet alleen een belangrijk vangnet bij incidenten, maar bevordert ook een andere risicobeheersing door de bedrijven zelf.

Het verplicht stellen van financiële zekerheid in vergunningen voor bedrijven met majeure risico's of die afvalstoffen verwerken zal aanzienlijke gevolgen hebben voor de werkzaamheden van vergunningverleners op lokaal en regionaal niveau. Hoewel de exacte kosten op dit moment moeilijk te voorspellen zijn en mede afhankelijk zijn van eventueel te voeren beleid voor afvalverwerkende bedrijven, is duidelijk dat structurele investeringen nodig zijn voor het opstellen van striktere vergunningsvoorwaarden voor in ieder geval majeure risico-bedrijven. Dit vraagt namelijk om extra expertise en capaciteit. Dit kan betekenen dat de we extra medewerkers of externe deskundigen moeten inschakelen voor het uitvoeren van risicoanalyses en het beoordelen van de hoogte en vorm van financiële zekerheid.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) spelen een steeds belangrijkere rol. Zoals eerder beschreven is er steeds meer aandacht voor het probleem van ZZS, mede door onderzoeken zoals het rapport 'Industrie en omwonenden' van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV) en de vele incidenten die uitgebreid in de media zijn belicht, waaronder Tata Steel, Chemours en de asfaltcentrale in Nijmegen. Maar ook meer regionaal is er bijvoorbeeld media-aandacht voor tankcleaning bedrijven en voor uitstoot of lekkages bij bedrijven. Deze zaken hebben de urgente noodzaak aangetoond van een gecoördineerde aanpak van ZZS, en de rijksoverheid heeft dan ook besloten om hier significant meer aandacht en middelen aan te besteden.

Ook vanuit de VNG en het IPO is naar aanleiding van het project 'Decentrale benadering ZZS' besloten om samen met het rijk als één overheid op te trekken om de uitstoot en risico's van ZZS door bedrijven te minimaliseren. De provincie Limburg heeft zich via het IPO geconformeerd aan deze afspraak. Dit betekent dat gemeenten en provincies een cruciale rol spelen in het verminderen van de impact van deze stoffen op de volksgezondheid en het milieu.

De aanwezigheid van ZZS in het milieu heeft verregaande gevolgen voor de gezondheid van omwonenden, flora en fauna, en vervuiling van water en bodem. Stoffen zoals PFAS, dioxines en zware metalen kunnen, zelfs in kleine hoeveelheden, jarenlang aanwezig blijven in het milieu en ernstige gezondheidsrisico's veroorzaken. Gemeenten en provincies hebben de verantwoordelijkheid om hun inwoners te beschermen tegen deze risico's. Uitstel of onvoldoende inzet kan leiden tot hogere gezondheidskosten op de lange termijn, verlies van biodiversiteit en hoge saneringskosten die uiteindelijk vele malen hoger zijn dan de preventieve maatregelen die nu genomen kunnen worden.

Deze toenemende werklast kan niet zonder extra middelen en investeringen worden gedragen. Het adequaat aanpakken van ZZS vereist gespecialiseerde kennis, tijd voor vergunningverleners en specialisten, en voortdurende inspanningen om de risico's voor mens en milieu te minimaliseren.

Deze extra inspanning vraagt om directe financiering, zowel voor de uitbreiding van capaciteit als voor het vergaren van de noodzakelijke kennis rondom ZZS. Het ontbreken van deze investeringen zou de voortgang ernstig vertragen, met als gevolg dat schadelijke stoffen langer in het milieu blijven en de gezondheid van omwonenden onnodig in gevaar wordt gebracht. Bovendien lopen gemeenten en provincies het risico op reputatieschade wanneer blijkt dat zij onvoldoende hebben ingegrepen om deze problemen aan te pakken. Daarom is het essentieel dat gemeenten en provincies extra middelen vrijmaken om de VTH-taken rondom ZZS effectief uit te voeren. Alleen met een gezamenlijke inspanning kunnen we de impact van ZZS terugdringen en een veilige leefomgeving garanderen voor toekomstige generaties.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) kan vanaf 2026 van invloed zijn bij de behandeling van vergunningaanvragen en dan specifiek bij projecten waarbij directe en indirecte lozingen een rol spelen. De KRW is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht werd. Doelstelling van de richtlijn is het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater. De EU-lidstaten moeten deze 'goede toestand' uiterlijk in 2027 realiseren. Nederland gaat deze termijn niet halen, maar de verwachting is dat dit (zoals met stikstof) ook een invloed gaat hebben op onze werkzaamheden. Naar verwachting zullen indirecte lozingen (werkveld ODZL) veel meer aandacht krijgen van zowel de waterkwaliteitsbeheerder (wettelijk adviseur) als van derden zoals belangenorganisaties. Dit zal leiden tot hogere eisen aan bedrijven en aan de ODZL met betrekking tot de kwaliteit van het te lozen water en de beoordeling van onderzoeken en maatregelen die de te lozen waterkwaliteit aanzienlijk moeten verbeteren.

Einde afvalverklaringen

Binnen de milieuvergunningverlening wordt een aanzienlijke toename verwacht in het aantal aanvragen voor zogenaamde 'einde afvalverklaringen'. Deze verklaringen zijn vereist als bedrijven afvalstoffen willen verwerken tot producten die niet langer als afval worden beschouwd en opnieuw op de markt kunnen worden gebracht. De toegenomen focus op circulaire economie en recycling leidt naar verwachting tot een toename van deze aanvragen. De behandeling van deze aanvragen brengt een aantal specifieke uitdagingen met zich mee omdat de beoordeling zeer complex kan zijn. Het beoordelen of een stof of materiaal niet langer als afval geldt, vereist een gedegen inhoudelijke analyse van zowel milieuwetgeving als technische criteria. Dit vraagt om extra inzet van onze vergunningverleners en specialisten. Omdat 'einde afvalverklaringen' juridisch bindend zijn en impact hebben op de naleving van de Europese afvalstoffenwetgeving, vergen deze besluiten een nauwkeurige en uitgebreide afstemming tussen verschillende partijen en juridische toetsing. Dit betekent dat er meer tijd en capaciteit nodig is om de aanvragen zorgvuldig te behandelen

2.2 Toezicht en handhaving

Taken
Binnen Toezicht en handhaving zetten we ons in voor de veiligheid, milieubescherming en naleving van de regelgeving op basis van de Omgevingswet, zoals het Besluit activiteiten leefomgeving (BAL) en de geldende milieuvergunningen, evenals de Seveso wet- en regelgeving.

Bij toezicht verzamelen we informatie om te bepalen of een activiteit voldoet aan de eisen die in de vergunning en/of algemene regels zijn gesteld. Vervolgens vormen we een oordeel op basis van de verzamelde informatie.

Onder handhaving wordt verstaan: het overgaan tot het opleggen van bestuursrechtelijke en/ of strafrechtelijke (herstel)sancties indien uit het toezicht blijkt dat niet aan de gestelde eisen wordt voldaan. Bij het opleggen van sancties is steeds juridisch advies aan de orde.

Prestaties
We werken vanuit Toezicht en handhaving aan de volgende speerpunten en streven ernaar de benoemde prestatie indicatoren te behalen.

Speerpunt	Prestatie indicator	Informatievoorziening/ meten
Kwaliteit	Toezichtrapporten voldoen aan de meest actuele wet- en regelgeving en het beleid van de opdrachtgever.	Rechterlijke toets c.q. uitspraak Raad van State.
	95% van de handhavingsbesluiten worden genomen binnen de daarvoor afgesproken termijn.	VTH applicatie op basis van (verzoek- én) besluitdatum.
Tijdigheid	Uitvoering werkprogramma opdrachtgever zoals onderling afgesproken.	Voortgangsrapportages.
Uniformiteit	Hanteren van vastgesteld handhavingsbeleid opdrachtgever.	Voortgangsrapportages.

Ontwikkelingen
Op het gebied van toezicht en handhaving voorzien we de volgende ontwikkelingen die in 2026 invloed hebben op onze werkwijze en de taken die we uitvoeren:

Milieutoezicht
In 2024 is in opdracht van de omgevingsdienst en in samenwerking met de opdrachtgevers een regionale risicomodule opgeleverd. Nadat de regionale risicoanalyse in 2025 door de opdrachtgevers in hun uitvoeringsbeleid wordt opgenomen vormt de risicomodule vanaf 2026 de basis voor ons milieutoezicht.

De focus komt hierbij te liggen op het toezicht bij de meest risicovolle bedrijven zoals die waar de milieurisico's voor de omgeving het grootst zijn. Denk hierbij onder andere aan het milieutoezicht bij Seveso- en RIE-bedrijven. Daarnaast richten wij onze toezichtcapaciteit op de meest milieubelastende activiteiten (MBA's). De regionale risicoanalyse bepaalt hierbij de prioritering/inzet en de hieruit volgende toezichtfrequentie.

Als we daartoe aanleiding zien houden we ook steekproefsgewijs of themagericht toezicht. Bij overtredingen gebruiken we de bestuursrechtelijke instrumenten om de overtreding te beëindigen. Bij de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke aanpak is de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) leidend.

Seveso-toezicht
Voor Seveso-inrichtingen ligt onze focus op het waarborgen van de naleving van veiligheids- en milieuregels. Daarmee worden risico's voor mens en milieu geminimaliseerd. Dit omvat regelmatige inspecties, risicoanalyses en samenwerking met andere overheidsinstanties en bedrijven om een gecoördineerde aanpak te waarborgen. We werken nauw samen met de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Veiligheidsregio's en andere inspectiepartners om een uniforme en effectieve uitvoering van het toezicht te realiseren. Bij zogenaamde zorgbedrijven worden vaker inspecties ingepland. Daarnaast wordt ook specifiek ingezet op het uitvoeren van onaangekondigde inspecties.

Regionale programmering
Onze prioriteiten voor het begrotingsjaar 2026 zijn het verhogen van de inspectiefrequentie bij hoog-risico bedrijven en het versterken van de capaciteit en expertise van ons toezicht- en handhavingsteam door middel van gerichte training en opleiding.
We zullen ook de betrokkenheid van alle stakeholders, inclusief bedrijven, overheidsinstanties en de gemeenschap, versterken om gezamenlijke verantwoordelijkheid en naleving te bevorderen. Daarnaast zullen we een nieuwe financieringswijze implementeren waarbij ook gemeenten zonder hoog-risico bedrijven bijdragen aan de kosten, met ruimte voor lokale prioriteiten. Met deze aanpak streven we ernaar om de veiligheid, milieubescherming en naleving van gemeentelijke regelgeving in onze regio te waarborgen en te verbeteren.

Toezicht op indirecte Lozingen
Toezicht op indirecte lozingen is een essentiële taak van onze dienst. Dit omvat inspecties, monsternames, analyse en prioritering van lozingsactiviteiten. Tot op heden ontbreekt echter specifieke financiering, wat ons vermogen belemmert om adequaat toezicht te houden, vooral op het gebied van monstername en analyse door externe firma's. Voor effectieve invulling van onze toezichtfunctie is een specifieke budgettoewijzing nodig. Hoewel de exacte inzet qua formatie (fte's) niet kan worden vastgesteld, zijn er wel inschattingen te maken van de kosten voor het nemen van monsters en het analyseren van afvalwater.
Om de financiële impact te minimaliseren, stellen we voor om een budgetreservering te maken voor de variabele kosten die gepaard gaan met het analyseren van afvalwater en het nemen van monsters. Dit budget, ter hoogte van € 50.000,

biedt de flexibiliteit om in te spelen op fluctuaties in de werkdruk zonder de noodzaak voor extra financiering. Dit extra budget is niet in deze begroting verwerkt. De benodigde capaciteit qua fte's moet nog worden bepaald.

Data-analyse en BI-tools
In 2026 geven we verder vorm aan de data-analyse van milieutoezicht door middel van Business Intelligence (BI)-tools. Door gebruik te maken van geavanceerde data-analyse kunnen we het risicogestuurd toezicht verder vormgeven en onze middelen efficiënter inzetten. Dit omvat het combineren van interne gegevens met open data en externe bronnen, zoals milieumeldingen en historische controledata, om een volledig overzicht van de risico's in een bepaald gebied te verkrijgen. Samenwerkingen met collega omgevingsdiensten zoals bijvoorbeeld het Gelders Datalab en het Brabants OmgevingsDatalab dienen als voorbeeld voor hoe data-analysemodellen kunnen worden uitgewisseld en toegepast.

Afhandeling van klachten en incidenten
De afhandeling van klachten en incidenten is een belangrijk onderdeel van ons werk. We volgen hierbij onder andere de landelijke uniforme afhandeling van ongewone voorvallen bij Seveso-bedrijven, zoals beschreven in de factsheet "Ongewone Voorvallen". Dit omvat het registreren, analyseren en opvolgen van meldingen om herhaling te voorkomen en de veiligheid te verbeteren.

Milieugezondheid
Milieugezondheid wordt een steeds belangrijker thema binnen ons werkgebied. We zullen intensiever samenwerken met de GGD om de gezondheidseffecten van milieufactoren beter in kaart te brengen en aan te pakken. Deze samenwerking is cruciaal om een integrale benadering van het milieutoezicht en milieugezondheid te realiseren en om preventieve maatregelen te kunnen nemen.

Actieve openbaarmaking van handhavingsbesluiten
Vanuit de Meerjarenafspraken (MJA) en het IBP VTH is een handreiking actieve publicatie handhavingsbeschikkingen opgesteld met als doel onherroepelijke handhavingsbesluiten actief openbaar te maken. Het besluit tot publicatie is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, waartegen rechtsmiddelen openstaan. In de handreiking wordt aangegeven dat door de zes Seveso-Omgevingsdiensten gestart moet worden met het openbaar maken van onherroepelijke handhavingsbesluiten. Vervolgens zal in een volgende fase overgegaan worden tot het openbaar maken van alle andere onherroepelijke handhavingsbesluiten (zowel provinciaal als gemeentelijk). Hiertoe zullen eerst afspraken gemaakt worden met de bevoegde gezagen, te beginnen met de provincie. Gelet op deze toenemende aandacht voor een transparante en open overheid zal de rol van de Woo-coördinator groter worden.

AVG en Wpg
Op grond van de AVG/Wpg zijn we verplicht om op een verantwoorde wijze om te gaan met persoonsgegevens. Het is van belang dat onze dienst blijvend aandacht heeft voor privacy management. Tegelijkertijd is duidelijk, dat er meer capaciteit nodig is dan nu voorhanden is. De functionaris gegevensbescherming en privacy-officer zijn op dit moment nevenfuncties voor medewerkers waardoor zij niet fulltime bezig kunnen zijn met de toenemende privacy gerelateerde taken. Zeker voor onze groeiende organisatie is meer nodig om de dienst privacyproof te krijgen, waarbij ook aandacht dient te zijn voor de technische ondersteuning hierin. Een en ander geldt des te meer, nu wij sinds 2024 eigen BOA's in dienst hebben, waardoor we ook moeten voldoen aan de Wet politiegegevens (Wpg) èn verplicht zijn om een Wpg audit te laten uitvoeren. Door toevoeging van 1 FTE aan het juridisch team zal naar verwachting goed invulling gegeven kunnen worden aan de hiervoor vermelde toenemende taken. Deze is niet financieel vertaald in deze begroting.

Asbest
Er wordt al enige jaren gesproken over een herziening van het asbeststelsel. Tot op heden heeft dit nog niet tot nieuwe wet- en regelgeving geleid. Eind 2025 moet er een nieuwe Europese richtlijn zijn voor de asbestbranche. Welke gevolgen dit heeft voor de asbesttaken van onze dienst is nu nog niet bekend.

2.3 Advies en onderzoek

Taken
De afdeling Advies en Onderzoek heeft medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het toetsen, controleren, adviseren en uitvoeren van onderzoeken en metingen op het gebied van energie, geluid, lucht en omgevingsveiligheid. Deze medewerkers spelen ook een rol in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid op deze terreinen. Ze houden rekening met mogelijke innovaties in de uitvoering van hun werkzaamheden en geleverde producten.

Prestaties
In het onderstaande overzicht worden de prestatie-indicatoren van Advies en Onderzoek gepresenteerd en is aangegeven op welke wijze wordt getoetst of deze indicatoren behaald zijn en hoe daarover wordt gecommuniceerd.

Speerpunt	Prestatie indicator	Informatievoorziening/ meten
Kwaliteit	De adviezen bevatten heldere conclusies en zijn transparant in de afwegingen.	Tevredenheid opdrachtgever.
Tijdigheid	95% van de adviezen is voor de afgesproken termijn aan de opdrachtgever verzonden.	Voortgangsrapportages.

Ontwikkelingen
Op het gebied van advies en onderzoek voorzien we de volgende ontwikkelingen die in 2026 invloed hebben op onze werkwijze en de taken die we uitvoeren:

Algemeen
We adviseren gemeenten bij het opstellen van omgevingsplannen. In het kader van de Omgevingswet moeten de gemeenten de aankomende periode omgevingsplannen op te stellen, waarin onder meer de onderwerpen asbest, bodem, energie, externe veiligheid, geluid, geur en lucht beschreven worden. Gezien het belang van de onderwerpen voor een veilige en gezonde leefomgeving is het belangrijk dat aan die omgevingsplannen kwalitatief goede beleidsregels worden verbonden. Hoewel ieder bevoegd gezag hierin zijn eigen verantwoordelijkheid heeft, is het wenselijk tot uniformiteit in kwaliteit te komen.

Energie
In juli 2023 is de wetgeving rond de energiebesparingsplicht aangepast. Daarbij is het toezicht op de energiebesparingsplicht aangemerkt als basistaak voor de omgevingsdiensten. Met het oog op verdere reductie van Koolstofdioxide (CO2)-uitstoot heeft de minister de energiebesparingsverplichting uitgebreid naar bedrijven met een milieuvergunning en een NEA-vergunning (ETS-be-

drijven). Het rapport "energiebesparingsplicht, 2008-2023" trekt conclusies over de landelijke situatie rond de werking van deze wetgeving, het toezicht erop en doet aanbevelingen aan de minister. Afhankelijk van de individuele situatie zijn er ook conclusies te trekken voor omgevingsdienst en bevoegd gezag. We anticiperen op de veranderende situatie en zijn hierover in gesprek met provincie en gemeenten.

In het kader van de meldingsplicht zullen de meeste bedrijven en instellingen moeten melden welke maatregelen van de erkende maatregelenlijsten (EML) wel en nog niet zijn uitgevoerd, dit zijn de informatieplichtige locaties. De grootverbruikers van energie moeten een energiebesparingsonderzoek uitvoeren en hiervoor een rapportage aanleveren (onderzoeksplichtige locaties). Handhaving op deze meldingsplicht is lastig omdat de omgevingsdiensten geen toegang hebben tot de energie-verbruikscijfers van bedrijven en instellingen. In 2025 zou een wetswijziging ertoe moeten leiden dat elektriciteitsbedrijven aan omgevingsdiensten doorgeven voor welke locaties in de regio de meldingsplicht en besparingsplicht mogelijk van toepassing zijn. Het toezicht van de omgevingsdienst kan dan beter gericht worden op bedrijven en instellingen die tot dan de meldingsplicht verzuimd hebben. Op dit moment hebben zich rond de 2.800 bedrijven en instellingen gemeld.

Het toezicht op energiebesparingsplicht is erop gericht locaties eenmaal per vier jaar te controleren en de grote energiegebruikers tweemaal per vier jaar. De focus op CO2-reductie en de genoemde verbreding van de energiebesparingsplicht betekent een aanzienlijke verzwaring van de energietaak van de omgevingsdienst. Met het oog op effectiever en efficiënter toezicht wordt gekeken naar scenario's om specifiek aandacht te richten op locaties waar het toezicht tot meer CO2-reductie kan leiden, zoals grootverbruikers van energie. Doelstelling is de effectiviteit van toezicht te verbeteren door per doelgroep te sturen op de balans tussen kosten van handhaving en opbrengsten in CO2-reductie.

Analyse van beschikbare data laat zien dat door verschuiving van de toezichtstaak van gemeenten naar de omgevingsdiensten een aanzienlijke uitbreiding van capaciteit nodig is. De SPUK THE gelden die tot en met 2026 als subsidie aan onze dienst zijn toegekend krijgen naar verwachting een structureel karakter richting 2030. Echter, gezien de toezichtstaak dekt deze subsidie slechts een beperkt deel van de kosten. Weliswaar zal de provincie voorzien in een structurele bijdrage, ook de gemeenten zullen hun bijdrage moeten leveren om energiebesparing en CO2-reductie te realiseren. We zullen de gemeenten consulteren om in gezamenlijkheid tot een gedragen koers te komen.

In het kader van toezicht op de energiebesparingsplicht komen onze energiespecialisten bij bedrijven en instellingen over de vloer. Daarbij komen ook mogelijkheden voor verduurzaming aan de orde zoals zon-op-dak, windstroom, buurtbatterijen, gebruik van restwarmte et cetera. Onze medewerkers horen daarbij ook over de problemen die bedrijven ervaren als gevolg van de netcongestie. De energiespecialisten van omgevingsdienst zouden een nader te bepalen rol kunnen krijgen, enerzijds bij het inventariseren en rapporteren van problemen en anderzijds bij het informeren van bedrijven over oplossingen die beschikbaar zijn (of komen) in de regio.

Op het gebied van energie hebben gemeenten en provincie een aantal bouw-gerelateerde toezichtstaken. Denk aan toezicht op EPBD-wetgeving, Label C-verplichting, de nieuwe verordeningen voor F-gassen en ozonlaagafbrekende stoffen. Van andere omgevingsdiensten in het land komen berichten dat zij deze taken toebedeeld hebben gekregen. Wij geven onze opdrachtgevers in overweging om dat ook in Zuid-Limburg te doen.

Data-analyse zal een belangrijke rol spelen bij het monitoren van voortgang van toezicht, de ontwikkeling van het energiegebruik en de reductie van CO2. Ook stelt het ons in staat om inspecties met nadruk uit te voeren bij bedrijven die achterblijven op hun verplichtingen. Tevens kan de analyse van beschikbare data, gemeenten en provincie helpen

richting te geven aan hun stimuleringsmaatregelen voor verduurzaming en reductie van CO2 bij bedrijven en instellingen.

Onderdeel van de nationale opgave om CO2 te reduceren is de reductie van de CO2 uitstoot van zakelijk verkeer en woon-werkverkeer van werknemers van bedrijven en instellingen, ook wel aangeduid met Werkgebonden personenmobiliteit (WPM). Werkgevers hebben daarom een verplichting om ook hierover te rapporteren in een loket van RVO. Het gaat hierbij om 229 werkgevers in Zuid Limburg met meer dan 100 werknemers. Het toezicht op deze rapportageverplichting is als basistaak neergelegd bij de omgevingsdiensten. In eerste instantie houden we alleen toezicht of bedrijven de meldingen daadwerkelijk uitvoeren. Mogelijk zal in tweede instantie de geleverde data geanalyseerd moeten worden en volgen hieruit andere activiteiten voor toezicht. We willen hiervoor het landelijk beleid volgen dat ODNL vaststelt in afstemming met de Nederlandse omgevingsdiensten. Mogelijk is daarbij budget nodig voor capaciteit en aanpassingen in het bedrijfsproces.

Externe veiligheid

In het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) worden de gegevens van risicobronnen opgenomen. Dit verplichte register is de bron voor de visualisatie van externe veiligheidsrisico's op de Atlas leefomgeving. De Atlas leefomgeving is een digitale kaart die voor burgers, bedrijven en overheden de externe veiligheidsrisico's in ons land zichtbaar maakt. Het actualiseren en valideren van deze gegevens is een continu proces, waarvoor een extra (technische) specialist wordt gevraagd. Deze is niet financieel vertaald in deze begroting, waardoor de actualiteit en volledigheid van deze kaart voor de regio niet gegarandeerd kan worden.

De Omgevingswet beschouwt enkele nieuwe MBA's als risicovol. Het betreft met name kleine propaantanks en gasdrukmeet- en regelstations. De gegevens van deze MBA's moeten in REV worden opgenomen. Vaak heeft het bevoegd gezag het beheer van externe veiligheidsdata aan de omgevingsdienst gemandateerd. Echter, de voornoemde risicovolle MBA's vallen niet onder de basistaken. Wanneer gemeenten uitsluitend basistaken hebben ingebracht betekent dit dat wij de VTH-taken van deze risicovolle MBA's niet uitvoeren en daarmee is het ook niet mogelijk om de REV-data van deze activiteiten actueel te houden. Bij voorkeur worden alle registratie plichtige risicovolle MBA's als taak ingebracht door opdrachtgevers.

De Omgevingsregeling stelt verplicht dat gegevens uit het zaaksysteem van de omgevingsdienst in het REV digitaal aangeleverd worden middels een automatische koppeling (API). In 2024 is een stappenplan vastgesteld om die API-koppeling gefaseerd te realiseren. In eerste instantie voor de vijf meest voorkomende activiteiten.
De overige 35 activiteiten dienen daarna nog aangesloten te worden.
Met Omgevingswet is ook een nieuw instrument geïntroduceerd: aandachtsgebieden. Het werken met aandachtsgebieden voor externe veiligheidsrisico's is een nieuwe manier van omgaan met het groepsrisico. De aandachtsgebieden zullen een rol gaan spelen in de omgevingsplannen van gemeenten over de indeling van gebieden voor risicobronnen en risico-ontvangers. We kunnen gemeenten over externe veiligheid adviseren bij het opstellen van omgevingsplannen.

De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee, zoals bijvoorbeeld opslag van waterstof, grootschalige batterijopslag en energie opslagsystemen. We zullen moeten inspelen op nieuwe regelgeving en veiligheidsprotocollen voor deze technologieën.

Externe veiligheid bij klimaatadaptie behoort tot "Omgevingsveiligheid" en valt op dit moment buiten onze scope. Denk hierbij aan de risico's door extreme weersomstandigheden zoals hittegolven en overstromingen. Opname van deze risico's binnen het veiligheidsbeleid vraagt om uitbreiding van de opdracht aan en om nieuwe expertise binnen de organisatie.

Gelet op bovenstaand ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met een uitbreiding van de personele capaciteit van minimaal 1 fte voor het uitvoeren van de extra werkzaamheden voor externe veiligheid. Deze uitbreiding is niet financieel vertaald in deze begroting.

Geluid
Geluid is een milieuaspect dat vanuit de omgevingswet lokaal geregeld moet worden. Het ruimtelijke spoor en het milieuspoor zullen overgaan naar één spoor. We kunnen gemeenten helpen bij het slim en duurzaam implementeren van geluid onder de Omgevingswet, zowel in hun beleid als in hun omgevingsplan. De gemeenten (binnen de regio) dienen namelijk omgevingsplannen op te stellen waarin hun ambities per gebiedstype voor het aspect geluid zijn geborgd. Milieuzonering is één onderdeel hiervan.

We helpen gemeenten bij het uitvoeren van zonebeheer bij de diverse kleine en grote industrieterreinen in de regio. Zolang er voor de gezoneerde industrieterreinen nog geen geluidproductieplafonds (GPP's) bepaald zijn, moet er een zonetoets worden uitgevoerd zoals deze ook werd uitgevoerd onder de oude wetgeving. Wij kunnen de gemeenten met specialistisch advies bijstaan bij de omzetting naar GPP's.

We beoordelen en toetsen akoestische onderzoeken naar industrie-, wegverkeer-, railverkeer- en luchtvaartlawaai. Tevens beoordelen wij onderzoeken in het kader van de bouwregelgeving, zoals interne geluidwering, geluidwering gevel en installatiegeluid, waaronder ook warmtepompen/airco's.

We adviseren gemeenten op het gebied van geluid(beleid), licht en trillingen bij nieuwe plannen en/of vergunningen. Door de verdichting van steden komt er meer druk op de omgeving. Wij kunnen adviseren op de vraag naar stillere, minder verlichte stedelijke omgevingen en oplossingen voor trillingen door bijvoorbeeld bouwactiviteiten. Er wordt meer en meer aandacht besteed aan de cumulatieve effecten van verschillende milieufactoren, zoals geluid in combinatie met bijvoorbeeld luchtkwaliteit en externe veiligheid. Hiervoor worden integrale adviezen afgegeven aan het bevoegd gezag.

Namens de gemeenten wordt hulp aangeboden bij het uitvoeren van geluidmetingen, het uitwerken en adviseren bij geluidmetingen of handhaving bij monitoring van bedrijven, evenementen of anderszins. Waar mogelijk maken we gebruik van IoT-apparaten en slimme sensoren voor realtime monitoring van geluid, trillingen en licht.

Door jarenlange kennis en ervaring op het gebied van geluid adviseren we gemeenten bij de toepassing van geluid binnen het evenementenbeleid.

Lucht
Door landelijk toenemende kennis over gezondheidseffecten van luchtverontreiniging kan en moet de omgevingsdienst in Zuid-Limburg een sleutelrol spelen in het monitoren en adviseren inzake de luchtkwaliteit in het algemeen en fijnstof, ultrafijnstof, ozon en stikstofdioxide reductie in het bijzonder. Hiervoor beschikken weover diverse immissie meetstations die voor wat betreft fijnstof ISO17025 geaccrediteerd zijn.

De samenwerking met lokale industrieën rondom emissiereductie zal intensiveren, mede vanwege de toenemende druk op bedrijven om CO2-neutraal te opereren en in het kader van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te voldoen aan de minimalisatieverplichting. De unieke deskundigheid van onze dienst op het gebied van ZZS zal worden verdiept, waar mogelijk in samenwerking met andere omgevingsdiensten. In dit kader wordt onderzocht of een landelijk netwerk van regionale meetdiensten toegevoegde waarde heeft. Hiertoe vinden verkennende gesprekken en onderzoeken plaats.

De inzet van geavanceerde meettechnieken zoals camera's en drones worden steeds belangrijker om sneller en specifieker te monitoren en te reageren op eventuele overtredingen. Dit biedt mogelijkheden om proactief beleid te maken. Specialistische kennis en toezicht van de omgevingsdienst is cruciaal bij het monitoren van metingen door externe partijen. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van nieuwe technieken, modellering en visualisering van data.

We zien een toenemende vraag vanuit de politiek en de maatschappij naar analyse en monitoring van ZZS (voor toelichting zie "Ontwikkelingen Vergunningverlening"), ultrafijnstof en andere stoffen die schadelijk zijn voor mensen en/of flora en fauna.

Geur

Geur is een thema dat de laatste tijd flink in de belangstelling staat. Niet verwonderlijk aangezien een groot deel van de hindermeldingen (tot wel de helft) te maken heeft met geurhinder. Er wordt standaard gebruik gemaakt van geurmodellen voor het in kaart brengen van geurhinder. We blijven investeren in kennis en technieken om geuroverlast effectief te monitoren. De provincie Limburg heeft geen eigen geurbeleid. In alle gevallen heeft bij het vaststellen van een aanvaardbaar hinderniveau de "belevingswaarde" van de geur - de zogenaamde "hedonische waarde" - altijd een belangrijke rol gespeeld. Vrij recent is echter de betrouwbaarheid van deze hedonische waarde onder vuur komen te liggen. Dit betekent dat er thans sprake is van een hiaat waar het gaat om de informatie die wordt gebruikt om een aanvaardbaar hinderniveau op te stellen. Dit is een landelijk probleem. Samen met de provincie worden de landelijke ontwikkelingen gevolgd en wordt gestreefd naar handvatten om hinder te voorkomen en waar nodig aan te kunnen pakken. Hierin spelen we een actieve rol.

Circulaire economie

De omgevingsdienst en de provincie Limburg starten een circulair in-company programma waarin kennis en ervaringen worden besproken op basis van casussen. De provincie verzorgt hiervoor de facilitering. Afhankelijk van het onderwerp worden gastsprekers uitgenodigd.
Het streven is dat de provincie beleid formuleert waar de omgevingsdienst uitvoering aan kan geven. Aan de hand van vast te stellen provinciaal beleid kunnen we mogelijk een actieve rol spelen in het versnellen van de circulaire economie door toezicht en handhaving gericht in te zetten en bedrijven te ondersteunen bij circulaire transities. Aan de hand van een concrete niche markt kunnen wij een voorstel uitwerken waarin wordt aangegeven wat dit betekent voor in te zetten mensen en middelen.

Bij een vervolg dient naast samenwerking met de provincie de samenwerking te worden gezocht met gemeenten, branche- en ondernemersverenigingen en onderwijsinstellingen waarbij de focus uitgaat naar expertise, educatie, bewustwording en facilitering. Leidend is het bieden van toegevoegde waarde en onderscheidend vermogen.

3. Financieel

3.1 Ravijnjaar 2026

In het licht van het financiële 'ravijnjaar' 2026 voor onze deelnemers is in het algemeen bestuur van 4 juli 2024 toegezegd om de bezuinigingsmogelijkheden bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg nader te onderzoeken. Door enkele deelnemers is een besparingsopgave van 5%-10% voorgesteld, wat neerkomt op ongeveer € 1 miljoen tot € 2 miljoen.

De begroting 2025 voldoet aan de minimumnorm om per 1 april 2026 robuust te zijn. In het gesprek met het ministerie over de beoordeling van ons plan van aanpak robuustheid, werd duidelijk dat de robuustheidscriteria niet zullen worden aangepast. Er is bovendien specifieke aandacht voor de robuustheid van de Seveso-omgevingsdiensten. In 2024 ontvingen we bericht van het ministerie dat onze dienst bij de beoordeling van de robuustheid op "oranje" is gezet. De minimale ondergrens bedraagt € 16,5 miljoen voor basistaken, en we halen dat bedrag net als we de plannen voor robuustheid volgens planning uitvoeren. Er is dus geen financiële ruimte binnen de robuustheidscriteria. Analyse van de positieve resultaten van de afgelopen jaren toont ook aan dat er geen blijvende ruimte in de begroting is. Structurele verlaging van de begroting is dus niet mogelijk zonder onze verplichte taken in gevaar te brengen. We blijven echter dagelijks onze werkprocessen optimaliseren om met dezelfde middelen een hogere kwaliteit (milieuwinst) te realiseren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de inzet van ICT-tools/AI en het elimineren van overbodige processtappen. Daarnaast blijven we via ODNL en de VNG in gesprek met het Rijk over de benodigde extra budgetten.

De realisatiecijfers over 2024 bieden wel de mogelijkheid tot een incidentele uitkering aan de deelnemers van naar verwachting in totaal € 3 miljoen. Door onderuitputting van kosten c.q. extra subsidiebaten is de laatste voorschotnota 2024 al met € 1 miljoen verlaagd. Bij de resultaatuitkering in de jaarrekening 2024 volgt naar verwachting additioneel € 2 miljoen door (vervroegde) vrijval van SPUK-subsidies en vrijval van bestemmingsreserves. Dit bedrag is onder voorbehoud van een goedkeurende accountantsverklaring en de vaststelling van de jaarstukken door het algemeen bestuur. Het totale bedrag van € 3 miljoen komt overeen met een besparing van 5% per jaar, gedurende 3 jaar. Dit bedrag kunnen de deelnemers opzij zetten in een door henzelf te vormen reserve ravijnjaar.

3.2 Financiële uitgangspunten

Voor de gemeenschappelijke regeling is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Conform het BBV zijn wij verplicht de baten en lasten uit te splitsen in taakvelden. Aangezien wij voor zowel de provincie Limburg als voor de Zuid-Limburgse gemeenten werken, moeten wij hierbij onze baten en lasten splitsen volgens de gemeentelijke indeling. Volgens deze gemeentelijke indeling werken wij voor onze primaire taakuitvoering uitsluitend in één taakveld, namelijk het taakveld "Milieubeheer".
Het taakveld "Overhead" is opgenomen in paragraaf 3.5.

Indien aan de orde worden t.z.t. met een begrotingswijziging 2026 verwerkt:
- **In hoofdstuk 2 zijn diverse ontwikkelingen geschetst, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog moeilijk kunnen worden geduid in budgettaire consequenties voor 2026.**
- **Recentelijk heeft de provincie Limburg een uitvraag gedaan naar extra werkzaamheden. Dit betreft jaarlijks een bedrag van ca. € 3 miljoen. Dit is niet in deze begroting verwerkt, omdat besluitvorming hierover in Provinciale Staten niet eerder dan in voorjaar 2025 is gepland.**

3.3 Begrotingsmutaties

a) Loonindex salarissen/inhuur	€ 831.585	(structureel)
b) 2x 0,5 fte ingroei Bedrijfsvoering Robuustheid	€ 125.967	(structureel)
c) 3,0 fte Maatwerk CO2 (gedekt via subsidie)	€ 362.155	(tijdelijk)
Salarissen en inhuur personeel	**€ 1.319.707**	
d) Inhuur omzetting MBA	€ -352.000	(structureel)
e) Innovatie- en ontwikkelbudget	€ 220.000	(structureel)
f) Overige mutaties	€ 157.241	(structureel)
Overige posten	**€ 25.241**	
Totaal	**€ 1.344.948**	

Toelichting:

a. In de begroting 2025 is de cao-tabel van 1-1-2024 gehanteerd. Per 1-10-2024 is een cao-indexatie van gemiddeld 1,25% geweest. Hierbij leiden (afrondings)verschillen per loonschaal tot een marginaal verschil. Voor 2026 is de prijsindex gebruikt van de Septembercirculaire 2024 van het Gemeentefonds voor overheidssalarissen ad 3,8%. In totaal komt de gehanteerde loonindexatie uit op ca. 5,05%.

b. In de meerjarenraming van de begroting 2025 is rekening gehouden met een ingroeimodel om aan de robuustheidscriteria per 1 april 2026 te voldoen. De kosten van de projectleider innovatie en HR-adviseur zijn begroot vanaf medio 2025, zodat deze kosten vanaf 2026 voor het volledige jaar in de begroting staan.

c. De tijdelijke uitbreiding met 3,0 fte betreft subsidie voor Maatwerk CO2 Chemelot. Deze subsidie is gegarandeerd voor 2026 en wordt naar stellige verwachting verlengd t/m 2030.

d. De tijdelijke kosten voor inhuur omzetting van inrichtingen naar MBA's is niet meer van toepassing in 2026.

e. Het budget voor innovatie- en ontwikkeling ad 1% van de begroting is structureel toegevoegd. Dit is een verplichte post uit het IBP VTH. De invulling zal nader worden geconcretiseerd. Een uitgave die hier in ieder geval onderdeel van zal uitmaken, is de uitbreiding van de koppeling van RxMission met het Register Externe Veiligheid (REV).

f. De begrote bedragen voor 2026 van de overige posten zijn op basis van een reële inschatting. Er is daarbij rekening gehouden met de jaarlijkse kosten voor verbetering van de informatievoorziening en rapportage ad € 78.000 (besluit DB, 14 november 2024).

De toename van de overige posten (d+e+f) bedraagt per saldo 0,6%. Dit is lager dan de indexatie van 2,2%, die in de Septembercirculaire 2024 van het Gemeentefonds voor materiële overheidsconsumptie voor 2026 is vermeld.

3.4 Begroting 2026 en meerjaren-raming 2027-2029

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
	CONCEPT					
(1) SALARISKOSTEN EN INHUUR PERSONEEL	€ 13.606.147	€ 16.485.296	€ 17.805.003	€ 18.117.863	€ 18.806.342	€ 19.520.983
(2) OVERIGE PERSONELE KOSTEN	€ 499.506	€ 930.600	€ 924.150	€ 942.116	€ 971.539	€ 1.001.940
(3) PERSONELE DIENSTEN DERDEN	€ 1.137.233	€ 1.150.269	€ 1.160.000	€ 1.185.520	€ 1.211.601	€ 1.238.257
(4) KAPITAALLASTEN	€ 121.418	€ 164.043	€ 165.000	€ 168.630	€ 172.340	€ 176.131
(5) VERBRUIKSKOSTEN EN ONDERHOUDS-KOSTEN MATERIEEL	€ 336.776	€ 271.334	€ 280.000	€ 286.160	€ 292.456	€ 298.890
(6) OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN	€ 1.571.416	€ 1.530.938	€ 1.508.844	€ 1.542.039	€ 1.575.963	€ 1.610.635
(7) ONVOORZIEN	€ 0	€ 167.469	€ 201.900	€ 206.223	€ 211.195	€ 216.293
TOTALE LASTEN	**€ 17.272.496**	**€ 20.699.949**	**€ 22.044.896**	**€ 22.448.551**	**€ 23.241.436**	**€ 24.063.128**
(8) WERKPROGRAMMA'S	€ 15.790.617	€ 19.874.572	€ 20.822.742	€ 21.592.845	€ 22.361.440	€ 23.158.078
(9) SPUK ENERGIE	€ 1.751.774	€ 390.000	€ 390.000	€ 0	€ 0	€ 0
(10) OVERIGE INKOMSTEN	€ 1.037.488	€ 435.377	€ 832.155	€ 855.706	€ 879.997	€ 905.050
TOTALE BATEN	**€ 18.579.879**	**€ 20.699.949**	**€ 22.044.896**	**€ 22.448.551**	**€ 23.241.436**	**€ 24.063.128**
EXPLOITATIESALDO	**€ 1.307.384**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg is geen vennootschapsbelasting verschuldigd. In de begroting en meerjarenraming zijn geen toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves voorzien.

Voor een nadere toelichting op de posten wordt verwezen naar paragraaf 3.6

3.5 Overhead

	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Salariskosten en inhuur personeel (overhead)	€ 3.203.107	€ 3.525.101	€ 3.659.054	€ 3.773.821	€ 3.892.950
Overige kosten (2+3+6+7)	€ 3.779.276	€ 3.794.894	€ 3.875.898	€ 3.970.299	€ 4.067.124
Totaal overhead	**€ 6.982.383**	**€ 7.319.994**	**€ 7.534.952**	**€ 7.744.120**	**€ 7.960.074**
% van totale lasten	34%	33%	34%	33%	33%

De kostenposten die in de overhead zijn meegenomen, zijn gewijzigd ten opzichte van voorgaande begrotingen. Het VTH-coördinatieteam vormt een frontoffice, maar maakt geen declarabele uren. Door de overgang van het personeel van het VTH-coördinatieteam naar de nieuwe afdeling Bedrijfsvoering is het een natuurlijk moment om deze kosten vanaf 2025 ook tot de overhead te rekenen. Tevens zijn de kosten van communicatie, kwaliteitssystemen en de post onvoorzien aan de definitie van overhead toegevoegd.
Als directe kosten gelden de salaris- en inhuurkosten van het uitvoerend personeel en de kosten die direct gerelateerd zijn aan het primaire proces, zijnde de posten (4) kapitaallasten en (5) verbruiks- en onderhoudskosten.
De vergelijkende cijfers van eerdere jaren zijn aan deze nieuwe definitie aangepast.

3.6 Toelichting Begroting

LASTEN

(1) Salariskosten en inhuur personeel
De personeelskosten zijn in 2026 gebaseerd op een formatieomvang van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg van 159,1 fte, waarvan 128,1 fte direct. Deze formatie wordt niet volledig ingevuld met vast personeel, maar er wordt gewerkt met een flexibele schil om pieken en dalen op te vangen. Gezien de arbeidsmarkt is het ook niet altijd mogelijk om vast personeel te krijgen en moet er noodgedwongen gebruik worden gemaakt van inhuur. Uit de subsidie Maatwerk CO2 Chemelot worden 3 fte gedekt, zie bij post (10) Overige inkomsten. In de begroting 2025 is reeds een (in) groei in formatie Bedrijfsvoering verwerkt in het kader van Robuustheid. In 2026 is de resterende ingroei van 2x0,5fte verwerkt.

(2) Overige personele kosten
Grotendeels betreft dit opleidingskosten (3% van salaris/inhuurkosten). Daarnaast worden hier onder andere algemene personeelskosten, reiskosten en ARBO-kosten geboekt.

(3) Personele diensten derden
Dit heeft met name betrekking op kosten van de dienstverleningsovereenkomst die met de provincie Limburg is afgesloten voor ondersteunende diensten (zie paragraaf 5.3). Verder worden hier kosten van adviesopdrachten (incl. 1% innovatie- en ontwikkelbudget), accountant, communicatie en kwaliteitssystemen onder verantwoord. In vergelijking met de begroting 2025 zijn de tijdelijke kosten van inhuur omzetting MBA (€ 352.000) vervallen en is het budget voor innovatie- en ontwikkeling (€ 220.000) structureel toegevoegd. Dit is een verplichte post uit het IBP VTH. De invulling zal nader worden geconcretiseerd. Een uitgave die hier in ieder geval onderdeel van zal uitmaken, is de uitbreiding van de koppeling van RxMission met het Register Externe Veiligheid (REV).

(4) Kapitaallasten en (5) Verbruikskosten en onderhoudskosten materieel
De provincie stelt een specifiek materieel budget beschikbaar voor de uitvoering van de provinciale taken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de exploitatiekosten, de afschrijvingskosten en rentekosten van de specifiek voor de provincie bestemde voertuigen en meetinstrumenten. Hetzelfde geldt voor de huisvesting op locatie Sittard die met deze taken gemoeid is. Dit betreft de door de provincie ingebrachte taken lucht en geluid. Betreffende kosten worden in zijn geheel in rekening gebracht aan de provincie (zie bij (10) Overige inkomsten), zodat er geen financiële gevolgen zijn voor de overige deelnemers.

(6) Overige bedrijfskosten
Dit betreft grotendeels kosten van de huur- en ICT-dienstverleningsovereenkomst die met de provincie Limburg is afgesloten (zie paragraaf 5.3). Verder betreft dit kosten voor ICT(-licenties), wagenpark, lidmaatschap van de Omgevingsdienst Nederland, verzekeringen, porto/drukwerk en vakliteratuur.

(7) Onvoorzien
De post onvoorzien bedraagt net als voorgaande jaren 5%. Deze is berekend over alle posten, met uitzondering van de salaris/inhuurkosten.

BATEN

(8) Werkprogramma's

De inkomsten van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg bestaan nagenoeg volledig uit bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Deze bijdragen zijn gebaseerd op het afgesproken werkprogramma, waarin per deelnemer de uit te voeren taken en daarmee gemoeide uren zijn beschreven, alsmede overige te verlenen diensten.

Bij de oprichting van de dienst is afgesproken dat er vanaf 2017 wordt gewerkt met outputfinanciering. In 2024 is de productcatalogus geactualiseerd. De uitgangspunten voor de outputfinancieringzijn daarbij overeind gebleven:

- Er worden prijzen gehanteerd per product uit de productencatalogus
- Tarieven zijn afhankelijk van de complexiteit van de taak
- Er zijn 4 complexiteitsniveaus met elk een tarief
- Elk tarief is gebaseerd op integrale uurkosten van directe personeelsleden belast met de uitvoering

De uurtarieven voor de 4 complexiteitsniveaus zijn als volgt:

	2026	2025
zeer complex	€ 140,-	€ 135,-
complex	€ 123,-	€ 118,-
gemiddeld	€ 111,-	€ 107,-
eenvoudig	€ 99,-	€ 96,-

De tarieven worden bepaald door de totaal door de werkprogramma's te dekken kosten te delen door de productieve uren van de uitvoerende functies. Er is uitgegaan van 1.350 productieve uren per fte. De tarieven 2026 zijn afgerond op hele euro's en gemiddeld met ca. 4% gestegen ten opzichte van 2025.

(9) SPUK Energie

Deze subsidie voor additioneel toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht eindigt in 2026.

(10) Overige inkomsten

Dit betreft grotendeels de doorbelasting aan de provincie Limburg voor het materieel budget voor de uitvoering van de provinciale taken. Daarnaast staat onder de overige inkomsten de subsidie Maatwerk CO2 Chemelot ter dekking van bijbehorende personele lasten, zie post (1). Deze subsidie is gegarandeerd voor 2026 en wordt naar stellige verwachting verlengd t/m 2030. Tot slot is hier een beperkt bedrag aan rentebaten opgenomen. Verder worden eventuele specialistische adviezen buiten het werkprogramma om op basis van een kostenraming achteraf gefactureerd.

Exploitatiesaldo

Er wordt bij het opstellen van de begroting vanuit gegaan dat het exploitatiesaldo nihil is. De begroting wordt geacht precies kostendekkend te zijn via de werkprogramma's doorgerekend aan de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling.

3.7 Geprognosticeerde balans

Balans 2024 - 2029	Verslag 31 december 2024	Raming 31 december 2025	Begroting 31 december 2026	Raming 31 december 2027	Raming 31 december 2028	Raming 31 december 2029
ACTIVA						
Vaste activa						
Materiële vaste activa	€ 216.096	€ 216.096	€ 139.596	€ 139.596	€ 139.596	€ 139.596
Totaal vaste activa	€ 216.096	€ 216.096	€ 139.596	€ 139.596	€ 139.596	€ 139.596
Vlottende activa						
Vorderingen op openbare lichamen	€ 939.460	€ 539.460	€ 539.460	€ 539.460	€ 539.460	€ 539.460
Overlopende activa	€ 852.083	€ 852.083	€ 852.083	€ 852.083	€ 852.083	€ 852.083
Liquide middelen						
Banksaldi	€ 4.142.759	€ 2.784.984	€ 2.679.984	€ 2.588.386	€ 2.488.386	€ 2.488.386
Totaal vlottende activa	€ 5.934.302	€ 4.176.527	€ 4.071.527	€ 3.979.929	€ 3.879.929	€ 3.879.929
Totaal activa	**€ 6.150.398**	**€ 4.392.623**	**€ 4.211.123**	**€ 4.119.525**	**€ 4.019.525**	**€ 4.019.525**
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	€ 789.079	€ 948.774	€ 948.774	€ 948.774	€ 948.774	€ 948.774
Bestemmingsreserve ICT	€ 373.098	€ 373.098	€ 191.598	€ 100.000	€ -	€ -
Bestemmingsreserve BOA	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve juridische ondersteuning	€ 10.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve nieuwe bodemtaken ingroeimodel	€ 300.086	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve nieuwe MBA basistaken ingroeimodel	€ 300.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onverdeeld resultaat	€ 1.307.384	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vaste passiva	€ 3.079.647	€ 1.321.872	€ 1.140.372	€ 1.048.774	€ 948.774	€ 948.774
Vlottende passiva						
Schulden aan openbare lichamen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige schulden	€ 1.627.966	€ 1.627.966	€ 1.627.966	€ 1.627.966	€ 1.627.966	€ 1.627.966
Overlopende passiva	€ 1.442.785	€ 1.442.785	€ 1.442.785	€ 1.442.785	€ 1.442.785	€ 1.442.785
Totaal vlottende passiva	€ 3.070.751	€ 3.070.751	€ 3.070.751	€ 3.070.751	€ 3.070.751	€ 3.070.751
Totaal passiva	**€ 6.150.398**	**€ 4.392.623**	**€ 4.211.123**	**€ 4.119.525**	**€ 4.019.525**	**€ 4.019.525**

3.8 Investeringsbegroting

Accu's MOL	€ 20.000
Laser voor FIdas fijnstofmonitoren	€ 16.000
Geluidsmeter	€ 12.500
Trillingsmeetsysteem	€ 10.000
Aanvulling Breitfuss software	€ 30.000
Totaal	**€ 88.500**

Investeringen die zijn opgenomen in de uitvraag van de provincie zijn niet in de tabel opgenomen.

4. Verplichte paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat aangegeven dat in de Programmabegroting ten minste de navolgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid.

De paragrafen (1) "lokale heffingen", (3) "onderhoud kapitaalgoederen", (6) "verbonden partijen" en (7) "grondbeleid" zijn niet van toepassing, omdat de dienst niet wordt gefinancierd door heffingen, niet over kapitaalgoederen beschikt, niet participeert in verbonden partijen en geen gronden in bezit heeft.
De paragraaf (5) "bedrijfsvoering" is toegelicht in het volgende hoofdstuk. De overige paragrafen zijn hieronder nader toegelicht.

4.1 Lokale heffingen

Niet van toepassing.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de meerjarenbegroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van de organisatie indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een exact sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid ook direct onder druk. Daarom heeft de dienst op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

Begripsomschrijving
Het weerstandsvermogen is de relatie tussen enerzijds de middelen en mogelijkheden die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen (weerstandscapaciteit) en anderzijds de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (BBV, art. 11.1). Hoe groot die weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de Omgevingsdienst Zuid-Limburg loopt.

Inventarisatie en beleid inzake risico's en weerstandsvermogen
Het beleid inzake risico's en weerstandsvermogen is vastgesteld door het algemeen bestuur. Het weerstandsvermogen (algemene reserve) komt voor 2024 uit op 4,2% van de omzet. In ar-

tikel 31.6 van de gemeenschappelijke regeling is het weerstandsvermogen bepaald op maximaal 10% van de jaaromzet. Voor zover het batig saldo van enig jaar zou leiden tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het saldo boven de 10% gerestitueerd, tenzij een meerderheid van de deelnemers gemotiveerd instemt met een doelreservering van het batig saldo voor het openbaar lichaam. Het algemeen bestuur stelt een voorstel van de deelnemers hieromtrent vast.

Risicoprofiel	Benodigde omvang weerstandsvermogen
Gemiddeld profiel	<10% van de jaaromzet

Indien enig exploitatiejaar een nadelig saldo oplevert en het weerstandsvermogen ontoereikend is om dit nadelige saldo te dekken, stelt het algemeen bestuur een plan vast dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van het nadelig exploitatiesaldo. Het algemeen bestuur bepaalt tevens of en zo ja, tot welk bedrag de deelnemers zullen bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo. Het bedoelde plan wordt niet eerder vastgesteld dan nadat de raden en provinciale staten gedurende een termijn van acht weken in de gelegenheid zijn gesteld om hun mening ten aanzien van het plan naar voren te brengen (GR, art. 31.7). Wanneer het algemeen bestuur een besluit heeft genomen omtrent het bijdragen door de deelnemers in het nadelig exploitatiesaldo, wordt het nadelige exploitatiesaldo gedragen op basis van ieders afname (=omzet) in het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft (GR, art. 31.8).

Een inventarisatie van risico's wordt jaarlijks uitgevoerd. Deze inventarisatie wordt uitgevoerd tezamen met een afvaardiging van onze deelnemers. In de bijlage is de risico-inventarisatie van eind 2024 opgenomen. Hiertoe worden strategische (specifieke) risico's van reguliere (algemene) risico's onderscheiden. Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle.

Kenmerkend aan strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn.
Zowel kans als impact zijn echter moeilijk exact te kwantificeren. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag. Om te voorkomen dat de dienst bij het voordoen van een niet afgedekt strategisch risico ingrijpende wijzigingen moet doorvoeren, dient de Omgevingsdienst Zuid-Limburg weerstandscapaciteit te bezitten om tegenvallers te kunnen opvangen.

Kengetallen met betrekking tot weerstandsvermogen en risicobeheersing
De BBV-kengetallen zijn geënt op begroting en verantwoording van gemeenten en provincies en verplicht (maar beperkt toepasbaar) voor de dienst. Aangezien onze dienst geen bancaire schuld heeft (en deze ook niet voorzien is in de komende jaren), er geen sprake is van structurele exploitatieruimte en structurele mutaties in reserves, grondexploitatie niet aan de orde is en geen belastingen heft, zijn betreffende kengetallen niet van toepassing.

Voor de dienst is het enige relevante verplichte kengetal de solvabiliteitsratio. Deze wordt berekend door het Eigen Vermogen te delen door het Totaal Vermogen (balanstotaal).

De solvabiliteitsratio neemt in 2025 fors af van 50% naar 30%. De oorzaak hiervan is met name de uitkering van het onverdeeld resultaat en de inzet van bestemmingsreserves. In de jaren daarna is sprake van een beperkte geleidelijke afname tot 24%.

	Verslag 31-12-2024	Raming 31-12-2025	Begroting 31-12-2026	Raming 31-12-2027	Raming 31-12-2028	Raming 31-12-2029
Solvabiliteits-ratio	50%	30%	27%	25%	24%	24%

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Niet van toepassing.

4.4 Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening die in artikel 212 van de Gemeentewet en artikel 216 van de Provinciewet is voorgeschreven, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. In het Treasurystatuut zijn het begrippenkader en de doelstellingen van de treasuryfunctie geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury, risicobeheer, financiering en kasbeheer. Ook zijn de organisatorische randvoorwaarden weergegeven. Tot slot zijn in het statuut de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het gehele proces beheersbaar en meetbaar te houden.

Algemeen
De treasuryfunctie is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Een belangrijk element daarbij is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op de korte als lange termijn. Dit betreft dan met name het in beeld brengen van de behoefte aan financieringsmiddelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen.

Risicobeheer financieringsportefeuille
De algemene uitgangspunten met betrekking tot het risicobeheer luiden als volgt:
De dienst beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een adequate/actuele liquiditeitsplanning.

- Het dagelijks bestuur neemt bij het aantrekken van financieringen de volgende uitgangspunten in acht:
- Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.
- Financiering met vreemd vermogen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare liquide
- middelen te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren.

Renterisicobeheer
De algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- De kasgeldlimiet wordt volgens de ministeriële regelingen beheerd;
- De renterisiconorm wordt niet overschreden conform ministeriële regelingen;
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, rentevisie en de liquiditeitenplanning.
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zoveel mogelijk
- afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasbeheer
Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd binnen één bank. Voor het saldobeheer en het liquiditeitenbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:

- Streven naar concentratie van de liquiditeiten binnen één rentecompensatiecircuit bij de bank met de gunstigste condities;
- Bij het aantrekken van liquiditeiten met een looptijd van maximaal 1 jaar worden bij minimaal 2 instellingen offertes opgevraagd. Hierbij wordt bij schriftelijke offertes het 4 ogenprincipe toegepast;
- De toegestane korte termijn financieringsinstrumenten zijn callgeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening courant.

4.5 Bedrijfsvoering

Zie toelichting in het volgende hoofdstuk.

4.6 Verbonden partijen

Niet van toepassing.

4.7 Grondbeleid

Niet van toepassing.

5. Bedrijfsvoering

5.1 Personeel- en organisatiebeleid

Aantrekken en behouden deskundig personeel
In de lijn van de afgelopen jaren zal het behouden en aantrekken van deskundig personeel ook in 2026 een belangrijk aandachtspunt blijven. Deskundig personeel is en blijft de belangrijkste factor. Wij willen immers uitstralen een kenniscentrum te zijn voor de uitvoering van milieutaken voor onze deelnemers.
In navolging op de landelijke campagne 'Omdat je staat voor je omgeving', zullen wij ons als organisatie verder blijven profileren door middel van het houden van arbeidsmarktcampagnes. Dit doen we om de Omgevingsdienst als organisatie maar ook als werkgever (nog) meer bekendheid te geven om zodoende vacatures ingevuld te kunnen blijven krijgen. Met deze campagnes beogen wij onze organisatie meer in de 'spotlights' te zetten om zodoende potentiële nieuwe medewerkers enthousiast te maken voor het interessante werk wat wij doen.
Social media is een belangrijk middel om uitvoering te geven aan deze campagnes. Om deskundig personeel te kunnen behouden voor de organisatie, wordt ingezet op het behouden en daar waar mogelijk het nieuw ontwikkelen van goede arbeidsvoorwaarden, een fijne werksfeer en duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van de 'zittende' medewerkers.

Duurzame inzetbaarheid en vitaliteit
In navolging op de Cao SGO 2024 – 2025 zullen ook in de Cao 2025 e.v. duurzame inzetbaarheid en vitaliteit belangrijke speerpunten blijven.
Om duurzame inzetbaarheid en vitaliteit bespreekbaar te maken en onderwerp van gesprek te blijven zijn, hebben medewerkers sinds einde 2024 de mogelijkheid om in 'het goede gesprek' hun vitaliteit, loopbaan en de ontwikkeling van het vakmanschap voor de eigen functie te bespreken met hun leidinggevende. Om in dit kader doelen te bereiken zijn verschillende instrumenten beschikbaar die hiervoor ingezet kunnen worden.
Het doel van de huidige aanpak is tweeledig. Enerzijds versterkt het de vitaliteit van medewerkers, zodat zij gedurende hun loopbaan energie hebben om hun werk goed uit te voeren, op verschillende plekken en in verschillende omstandigheden inzetbaar zijn (zowel fysiek, mentaal als sociaal gezien). Anderzijds heeft de organisatie er baat bij als medewerkers productief zijn en plezier hebben en houden in hun werk en vakkundige medewerkers behouden kunnen worden voor de organisatie. Uit een te houden evaluatie zal blijken of deze aanpak effect heeft dan wel dat dit thema op een andere wijze georganiseerd dient te worden.

Opleiden en competentieontwikkeling
In de jaarlijks op te stellen opleidingsplannen wordt vastgelegd welke (extra) kennis en vaardigheden en welke opleidingen nodig zijn om de beoogde organisatie- en afdelingsdoelen te kunnen behalen. De doorontwikkeling naar een robuuste omgevingsdienst, anderszins nieuwe ontwikkelingen en mogelijk nieuw uit te voeren milieu gerelateerde plustaken en het kunnen blijven voldoen aan de geldende kwaliteitscriteria zijn hierbij de belangrijkste uitgangspunten.

Voor nieuwe medewerkers blijven de trainingen 'Politiek bestuurlijke sensitiviteit' en 'Tools voor samenwerken' jaarlijks georganiseerd worden. Daarnaast blijven we inzetten op doorontwikkeling van de vijf ontwikkelde competentierollen welke gericht zijn op de rollen van casemanager, vergunningverlener, toezichthouder/handhaver, juridisch adviseur en specialistisch adviseur.

De in dit kader reeds voor alle (VTH-)medewerkers georganiseerde training 'Verbinden' zal een vervolg krijgen waarbij een andere competentie gerelateerd aan de competentierollen centraal zal komen te staan.

Het feit dat vacatures ingevuld moeten worden met kandidaten die een grotere afstand (qua opleiding en ervaring) hebben tot de functie dan dat dit jaren geleden aan de orde was, zal de komende tijd niet veranderen. Investeren in het inwerken van nieuwe werknemers (ook trainees) om ze praktijkervaring te laten opdoen en daarnaast de belangrijke factor, investeren in opleiden, zal de komende tijd daarom noodzakelijk blijven.

Nieuwe afdeling Bedrijfsvoering
De per 1 januari 2025 gevormde nieuwe afdeling Bedrijfsvoering zal steeds meer een centrale plaats in de organisatie moeten krijgen. Het op orde hebben van de bedrijfsvoering is één van de actiepunten die het kader van de uitwerking genoemd zijn in het plan van aanpak om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Het vormen van een afzonderlijke afdeling Bedrijfsvoering en het beschrijven en waarderen van nieuwe functies die in deze afdeling gepositioneerd worden (o.a. op het gebied van informatievoorziening en data, communicatie en projectleiderschap innovatieve projecten) zal een positief effect hebben op deze genoemde onderdelen. Daarnaast zullen processen worden doorgelicht om zo efficiënt mogelijk de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren.

Arbobeleid
Nu werknemers langer door moeten werken is het des te meer van belang dat de werknemers de eindstreep zo gezond mogelijk kunnen bereiken. Goede arbeidsomstandigheden zijn daarom van groot belang. De Omgevingsdienst als organisatie neemt daarom zijn verantwoordelijkheid voor het veilig en gezond kunnen houden van de werknemers. In dit kader is het van belang doorlopend aandacht te hebben voor het verstrekken van voorlichting betreffende Arbo-gerelateerde zaken en verder aan de wettelijke regels genoemd in de Arbowet te voldoen. Dit impliceert dat de acties die opgenomen zijn in het Arbobeleidsplan uitgevoerd gaan worden. Hierbij dient gedacht te worden aan de uitvoering van verschillende aanvullende Risico inventarisaties & evaluaties (o.a. beeldschermwerk en thuiswerken), het houden van een werkdrukonderzoek inclusief psychosociale arbeidsbelasting, periodiek medisch onderzoek (PAGO) en medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO).

5.2 Informatiemanagement

In het VTH-domein wordt steeds meer de beweging gemaakt naar informatie gestuurd werken. Organisaties en medewerkers moeten steeds meer databedreven worden. Voor de informatiehuishouding en processen binnen de context van de omgevingsdienst betekent dat de in 2025 vastgestelde business intelligence strategie in 2026 ten uitvoer gebracht zal worden Een robuuste informatiepositie moet worden gerealiseerd, waarbij data beschikbaar wordt gesteld voor uitvoering, analyses en beleid. Om deze data te kunnen leveren zullen we het informatiemanagement verder moeten professionaliseren om meerwaarde te leveren aan medewerkers, deelnemers en ketenpartners. Dit zal opgepakt worden middels een versterking van de discipline informatiemanagement op het gebied van business intelligence, maar ook door het zoeken van samenwerking met andere omgevingsdiensten, het SGIV-samenwerkingsverband, de provincie Limburg en gemeenten in Zuid-Limburg.

Landelijke ontwikkelingen
We verwachten dat het komend jaar de resultaten vanuit het programma digitaal stelsel VTH (opvolger IPB VTH spoor 3) worden opgeleverd. In 2026 zullen we onze processen, systemen en informatievoorziening hierop moeten aanpassen. De landelijke ontwikkelingen die we nu zien hebben betrekking op het verbeteren van de informatiepositie van omgevingsdiensten. Deze verbetering van de informatiepositie wordt gerealiseerd met landelijke (kern)registraties, voorzieningen voor data-uitwisseling, het maken van informatieproducten en het mogelijk maken van digitale samenwerking aan dossiers. Als omgevignsdienst zullen we gaan aansluiten op deze systemen en we zullen de nieuwe mogelijkheden inpassen in onze werkprocessen.

Altijd Actuele Digitale Vergunningen (AADV)
Een van de onderdelen van het landelijk programma digitaal stelsel VTH is de Altijd Actuele Digitale Vergunningen (AADV). Een aantal omgevingsdiensten hebben de afgelopen jaren pilots uitgevoerd met deze werkwijze. Met de applicatie Digi-V worden vergunningen digitaal toegankelijk gemaakt. Daardoor zijn ze beter doorzoekbaar, beter toepasbaar voor toezichthouders en wordt het mogelijk om informatie en analyses over de bedrijven uit te voeren. Omgevingsdiensten kunnen daardoor efficiënter werken en leveren betere kwaliteit. Afhankelijk van de landelijke resultaten van de pilots, en het resultaat van de in 2025 uitgevoerde pilot AADV bij onze organisatie, verwachten we in 2026 een deel van het Seveso-vergunningenbestand om te zetten naar digitale vergunningen in Digi-V.

Business Intelligence
De digitale ontwikkelingen binnen onze organisatie richten zich in 2026 op het versterken van onze business intelligence functie, maar ook op het databedreven maken van onze medewerkers zodat zij leren data en kennis te gebruiken in hun werkzaamheden. De business intelligence functie van onze organisatie wordt verbeterd door het aansluiten op landelijke registers, de verantwoorde inzet van AI en het verminderen van de administratieve werkzaamheden. Met ondersteuning middels AI-technologie en de inzet van Robotic Process Automation (RPA) willen we medewerkers meer ruimte voor de inhoud geven. Met de inzet van RPA-technologie, ook wel “digitale collega’s” genoemd, gaan we routinetaken sneller en foutloos uitvoeren, waardoor medewerkers zich meer kunnen richten op inhoudelijke complexe werkzaamheden.

5.3 Ondersteuning

De staf van de organisatie bestaat uit de controller, directie adviseur, concernjurist en managementassistent. Vanaf 1-1-2025 is de afdeling Bedrijfsvoering opgericht. Deze afdeling wordt gevormd door adviseurs en medewerkers op het gebied van HR, data/informatievoorziening, planning & control, communicatie, kwaliteitsmanagement, innovatie, secretariaat en VTH-coördinatie.

De omgevingsdienst heeft een huurovereenkomst voor kantoorruimte en parkeerplaatsen afgesloten met de provincie Limburg. Tevens wordt een groot deel van de resterende ondersteunende diensten afgenomen van de provincie Limburg. De afspraken daaromtrent zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Dit heeft betrekking op ICT-systemen en diensten, VTH-administratie, financiële administratie, salarisadministratie, beheer dienstauto's, postverwerking en archief.

6. Bijlagen

6.1 Risico-inventarisatie

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
1.	Risico's samenhangend met invoering van de nieuwe omgevingswet							
1.1	De uitleg van de (aanvullende) taken volgens de nieuwe Omgevingswet leidt tot onduidelijke en/ of niet uniforme uitleg bij de implementatie.	Het risico bestaat dat er interpretatieverschillen zijn over welke aanvullende taken bij de ODZL moeten liggen danwel bij de deelnemers. Als gevolg hiervan kan mogelijk de budgettering en bezetting bij de ODZL onjuist zijn. De gevolgen hiervan kunnen zijn dat er verstoringen in de bedrijfsvoering ontstaan en/of meer kosten worden gemaakt voor de uitvoering van de taken.	Specifiek	20	€ 1.000.000	€ 200.000	"Takenpakket in de basis onderdeel van de reguliere begroting Onzeker is extra financiering indien de taken zouden toenemen."	€ 200.000
1.2	De Omgevingswet leidt tot een financieel risico voor de deelnemers en dit heeft mogelijk gevolgen voor de ODZL.	Inbreng van (nieuwe) taken in de ODZL is in het verleden altijd hand in hand gegaan met inbreng van financiering waarbij de basishouding is om een minimum financiering in te brengen en een maximum aan taken.	Algemeen			€ -	Reeel risico dat niet door ODZL beinvloedbaar is	
1.3	Wijziging van huidige kengetallen voor de uitvoering van basistaken als gevolg van het overgaan van inrichtingen naar MBA's. Hierdoor kunnen taken verkeerd worden gecalculeerd waardoor de inrichtingsprijs onder druk komt.	De huidige kengetallen zijn leidend voor de begroting en de opbouw van de prijzentabel in de productencatalogus van ODZL. Door de wijziging van inrichtingen naar MBA's zijn er minder cq. verouderde kengetallen beschikbaar om de juiste prijs te bepalen. Hierdoor ontstaat een begrotingsrisico dat de prijzen onvoldoende dekkend zijn voor de nieuwe taken. Dit risico zal in de toekomst kleiner worden zodra de referentiegegevens worden opgebouwd op basis van MBA's in plaats van de (oude) inrichtingen.	Specifiek	10	€ 500.000	€ 50.000	"Herijken van de productencatalogus. Omzettingsproces naar MBA's is grote inspanning "	€ 50.000
1.4	Er blijken locaties te zijn die, mede door veranderingen in bedrijven, door gemeenten niet zijn belegd bij de ODZL waardoor de 'basis' niet op orde is.	Het risico bestaat dat de deelnemers niet alle locaties hebben ingebracht bij de ODZL waardoor er onvoldoende robuustheid is en de organisatie niet is ingericht op de juiste basis.	Algemeen			€ -		
1.5	Juridische en inhoudelijke advisering als gevolg van nieuwe omgevingswet is groter dan door deelnemers ingebracht.	Door de implementatie van de nieuwe Omgevingswet zal mogelijk - zodra gemeenten met de omgevingsplannen aan de slag gaan - meer dan gebruikelijk een beroep worden gedaan op de ODZL voor inhoudelijk en juridisch advies. Dit geldt zeker voor de kleine gemeenten. Het risico bestaat dat deze advisering meer tijd vereist dan vooraf verwacht en dat hiervoor onvoldoende middelen/bezetting beschikbaar zijn.	Specifiek	50	€ 250.000	€ 125.000	Opplussen juridische capaciteit naar noodzakelijke omvang	€ 50.000

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
2.	Uitvoeringsrisico's primair proces							
2.1	De uitleg van de (aanvullende) taken volgens de nieuwe Omgevingswet leidt tot onduidelijke en/ of niet uniforme uitleg bij de implementatie.	Indien een vergunning niet tijdig is verleend, dan loopt de RUD ZL het risico dat de vergunning alsdan van rechts-wege is verleend. Dit brengt met zich dat herstelwerk nodig is dan minder efficiënt is en leidt tot aanvullende werkzaamheden en/of kosten.	Algemeen			€ -	Restrisi-co na zorgvuldig vormgeven werkproces-sen	
2.2	De Omgevingswet leidt tot een financieel risico voor de deel-nemers en dit heeft mogelijk gevolgen voor de ODZL.	De mogelijkheid bestaat dat bevoegd gezag (onbewust) om advies vraagt aan de ODZL dat afwijkt van wet- en regelgev-ing. In de afstemming met betreffende deelnemer kan dit leiden tot extra werkzaam-heden en/of kosten.	Algemeen			€ -	Restrisico voor extra tijdsbeste-ding	
2.3	Wijziging van huidige kengetallen voor de uitvoering van basistaken als gevolg van het overgaan van inrichtingen naar MBA's. Hierdoor kun-nen taken verkeerd worden gecalculeerd waardoor de inrich-tingsprijs onder druk komt.	Het risico bestaat dat een derde partij de ODZL aansprakelijk stelt als gevolg van uitvoeringsfouten. In dat geval leidt dit tot juridische kosten enof aanvullende werkzaamheden.	Algemeen			€ -	Is verzekerd via bedrijf-saansprake-lijkheidsver-zekering, de eigen extra werkzaam-heden echter niet verzeker-baar	
2.4	Er blijken locaties te zijn die, mede door veranderingen in be-drijven, door gemeen-ten niet zijn belegd bij de ODZL waardoor de 'basis' niet op orde is.	Het risico bestaat dat een vergunning is verleend waar uiteindelijk blijkt dat (door de nieuwe Omgevingswetgeving) onjuiste keuzes zijn maakt of dat de handhaving niet uit-voerbaar blijkt. Dit kan leiden tot een inefficiënte bedrijfsvo-ering en mogelijk juridische kosten.	Algemeen			€ -		

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
3.	Risico's samenhangend met samenwerking met opdrachtgevers							
3.1	Financiele taakstellingen opgelegd door opdrachtgevers.	Regelmatig wordt een beroep gedaan op de ODZL om een financiële taakstelling te realiseren, bijvoorbeeld om de stijging van de CAO niet door te berekenen waardoor druk op het budget van de ODZL ontstaat.	Algemeen			€ -	Reeel risico gezien financiële positie opdrachtgevers	
3.2	Het VTH beleid per deelnemer is niet uniform.	Indien de deelnemers geen overeenkomstig VTH-takenpakket hebben ingebracht, dan is de inrichting van het toezicht door de ODZL niet optimaal efficiënt mogelijk waardoor de bedrijfsvoering minder efficiënt en effectief kan zijn.	Specifiek	25	€ 500.000	€ 125.000	Samen met deelnemers streven naar uniform beleid; ODZL is afhankelijk	€ 125.000
3.3	Een opdrachtgever trekt taken terug uit de ODZL.	Indien een opdrachtgever zich terugtrekt met plus-taken, dan kan dit een wezenlijke invloed hebben op de dekking van de bezetting en overhead.	Algemeen			€ -	Zie overeengekomen spelregels in GR	
3.4	Een opdrachtgever stelt niet de benodigde financiële middelen ter beschikking.	Het risico ziet toe op de situatie dat prijsafspraken zijn gemaakt en dat de werkelijke uitvoeringskosten hoger zijn waarbij de deelnemer niet bereid is de meerkosten te betalen.	Algemeen			€ -		
3.5	Risico dat geschillen ontstaan door gedeelde verantwoordelijkheid ODZL en bevoegd gezag.	De ODZL is in de uitvoering mede afhankelijk van het bevoegd gezag waarbij de ODZL wordt gemandateerd terwijl het bevoegd gezag verantwoordelijk blijft. De onderlinge afhankelijkheid kan gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering doordat taken afgestemd moeten worden en soms aanleiding geven tot overleg en afstemming tussen ODZL en bevoegd gezag, bijvoorbeeld als er onenigheid is ODZL en bevoegd gezag over een casus. Dit leidt tot inefficiëntie en/of (procedurele) fouten met mogelijk financiële (claim) gevolgen.	Algemeen			€ -		
3.6	Invulling van de Regionale risico-analyse.	In 2020 is een een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid afgesproken. In de uitwerking bestaat het risico dat individuele gemeenten een andere risico-classificatie doen dan de ODZL, mede als gevolg van de focus op de eigen gemeente terwijl de ODZL regio overstijgend risico-classificaties bepaalt. Het risico bestaat dat er dus verschillende visies zijn over de risico-kwalificatie en controlefrequentie met als gevolg discussie over de bekostiging.	Algemeen					

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
4.	Politieke risico's							
4.1	Toename van regie op VTH taken door de Rijksoverheid (stel-selwijziging) danwel Provincie, waardoor bevoegdheden wijzigen.	"Alhoewel het risico van landelijke concentratie klein lijkt, zou de impact heel groot zijn. In de praktijk is het juist de beweging dat meer taken naar de omgevingsdiensten worden belegd. Het risico van Provinciale concentratie lijkt realistischer en zou eveneens mogelijk een grote invloed kunnen hebben."	Algemeen			€ -	Het is niet aannemelijk dat van de ene op de andere dag de stekker uit de omgevings-diensten getrokken wordt.	
4.2	Regelgeving (denk aan stikstofproblematiek) heeft invloed op ande-re werkzaamheden.	Dit risico kan leiden tot extra taakinvulling door de ODZL. Ook kan het mogelijk zelfs leiden tot het stilvallen van de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld omdat energie-aansluitingen niet worden gerealiseerd. Het is theoretisch mogelijk dat de taakuitvoering onmogelijk is waardoor de kosten door-lopen terwijl deelnemers niet bijdragen aan de kosten.	Specifiek	25	€ 500.000	€ 125.000	Betreft restrisico niet door ODZL of deelnemers beinvloed-baar	€ 125.000
4.3	Invloed van Europese wetgeving op landelij-ke regels.	De wetgeving kan onder invloed van Europese regels veranderen waardoor het uitvoeringsveld van de ODZL kan veranderen.	Specifiek	5	€ 200.000	€ 10.000	Betreft restrisico niet door ODZL of deelnemers beinvloed-baar	€ 10.000
4.4	Flankerend overheids-beleid heeft mogelijk invloed op de ODZL	Flankerend overheidsbeleid kan van invloed zijn op de uitvoering van de toezichthou-dende taken van de ODZL. Dit kan leiden tot inefficiënties en/of extra handhaving of aanvullende adviesvragen van deelnemers. Dit kan leiden tot aanvullende werkzaamheden en onvoorziene kosten.	Specifiek			€ -	Zie ook specifiek risico onder 3.2	

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
5.	Bedrijfsvoering: personeel en financieel							
5.1	De bezetting van de ODZL is niet toegesne-den op de taken.	Het risico ziet toe op de druk op de arbeidsmarkt om voldoende gekwalificeerd personeel aan de ODZL te binden passend bij de omvang en complexiteit van het tak-enpakket.	Algemeen			€ -	Werken met flexibele schil en strategische personeel-splanning	€ -
5.2	Begeleiding en op-leiding van (nieuwe) medewerkers past niet bij (of naast) de reguliere taken.	Het risico bestaat dat de opleiding van (nieuwe) medewerkers meer inspan-ning vraagt dan er beschik-bare capaciteit is waardoor aanvullende capaciteit moet worden ingezet en/of aanvul-lende kosten moeten worden gemaakt.	Algemeen			€ -		€ -
5.3	Werkplek voldoet niet aan ARBO eisen.	Het risico ziet toe op werk-plekken die - mede in relatie tot hybride werken - niet voldoen aan de ARBO-eisen en leiden tot (aanvullend) ziekteverzuim en mogelijke aansprakelijkheid van de ODZL.	Algemeen			€ -	Via preventi-emedewerker, uitgvoerde RIE en budget overige per-soneelskosten wordt hier actief op geact-eerd. Bovendien is aansprake-lijkheids-verzekering afgesloten. Be-treft restrisico	€ -
5.4	Uitval/ziekte mede-werkers.	Het risico van ziekte en/of uitval valt onder de reguliere begrotingsrisico's van de ODZL, tenzij sprake is van een buitengewoon ziekteverzuim.	Algemeen			€ -	Er wordt actief gestuurd op preventie en ziekteverzuim-begeleiding, ver-zuim zit binnen de norm bruto / netto uren	€ -
5.5	Begrotingsrisico's	Reguliere begrotingsrisi-co's zien toe op de onjuste begroting vooraf van taken en daarmee samenhangende kosten, bijvoorbeeld als gevolg van onvoorziene kosten en/of onvoorziene kostenstijgingen	Algemeen			€ -		€ -
5.6	Niet tijdige betaling opdrachtgevers.	Het is en blijft een risico dat de betaling van de bijdrage door de deelnemers niet tijdig komt waardoor er een liquid-iteitsprobleem kan optreden.	Algemeen			€ -		€ -
5.7	Inefficiënte werkpro-cessen.	Het risico bestaat dat werk-processen niet meer actueel zijn waardoor sprake is van inefficiëntie in de bedrijfsvoer-ing die niet voorzien is en leidt tot aanvullende kosten.	Algemeen			€ -		€ -
5.8	Handhaving door Belastingdienst op wet DBA.	De Belastingdienst gaat strikter handhaven op naleving van de Wet DBA om schijnzelfstandigheid van ZZP-ers te voorkomen. Risico dat naheffingen en boetes worden opgelegd.	Algemeen			€ -		€ -

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Alge-meen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risico
6.	Bedrijfsvoering: ICT							
6.1	De VTH-applicatie (RX Mission) wordt door-lopend ontwikkeld en werkt niet volledig adequaat.	De applicatie is medio 2023 geïmplementeerd en wordt voortdurend doorontwikkeld en onderhouden. Het risico bestaat dat de applicatie niet adequaat functioneert waardoor de bedri-jfsvoering niet efficiënt en/of effectief verloopt en bijvoorbeeld de registratie van uren niet correct is.	Specifiek	25	€ 1.000.000	€ 250.000	"Er is sprake van een contract met de leverancier en een SLA waardoor er garanties en waarborgen zijn in geval van uitval en onvoldoende functioneren. De leverancier kan aansprakelijk gesteld worden. Key users waken over de func-tionaliteit en instructie. Medewerkers zijn en worden afdo-ende opgeleid."	€ 10.000
6.2	De nieuwe DSO-appli-catie (Digitaal Stelsel Omgevingswet) functioneert niet naar behoren.	De DSO-applicatie (Dig-itaal Stelsel Omgeving-swet) wordt landelijk ontwikkeld en de ontwikkeling en imple-mentatie vallen buiten de beïnvloedingssfeer van de ODZL. Het risico bestaat dat de appli-catie niet adequaat functioneert waardoor de bedrijfsvoering niet efficiënt en/of effectief verloopt.	Specifiek	20	€ 1.000.000	€ 200.000	De ontwikkeling valt buiten de directe beïnvloed-ingssfeer van ODZL en is derhalve een netto risico	€ 200.000
6.3	Cyberrisico's ten aan-zien van continuïteit van systemen en integriteit van data.	Het risico bestaat dat een cyberaanval leidt tot een losgeld eis waarbij de ODZL moet bepalen of dit losgeld betaald wordt om hiermee operationele verstoringen te voor-komen en/of eventuele reputatieschade. Het verlies van data kan gevolgen hebben voor de reputatie en bedri-jfscontinuïteit.	Specifiek	20	€ 1.000.000	€ 200.000	De ODZL steunt op de ingestelde maatregelen door de IT-pro-vider en laat deze maatregelen met regelmaat testen.	€ 50.000
6.4	Verlies van vertrou-welijke data als gevolg van eigen werkwijze	Het risico ziet toe op verlies van data door eigen medewerkers als gevolg van gaten in de eigen werkwijze, menselijke fouten en IT.	Alge-meen					

	Risicobeschrijving	Toelichting risico	Algemeen/ specifiek risico	Kans (in %)	Impact (in €)	Kans * Impact	Mitigerende maatregelen	Specifiek rest-risi-co
7.	Bedrijfsvoering: rechtmatigheid							
7.1	Onzorgvuldige aan-bestedingsprocedure leidt tot schadeclaim.	De ODZL is verplicht tot het volgen van de Europose aanbeste-dingsprocedures en indien hierin onregel-matigheden plaatsvin-den, dan bestaat een risico op schadeclaims en/of aanvullende werkzaamheden om dit te herstellen.	Algemeen				Zorgvuldig toe-passen aanbeste-dingswetgeving, intern beleid en ondersteuning via inkoopadviseurs Provincie Limburg	€ -
7.2	Uitgaven door de ODZL zijn niet recht-matig omdat deze buiten het begrotings-kader vallen.	Dit betreft een theore-tisch risico dat zich in de praktijk - door afdo-ende beheersmaatre-gelen - nooit voor doet. Indien dit risico evenwel in de praktijk zou plaatsvinden, dan bestaat het risico dat deelnemers niet willen bijdragen aan de financiële gevolgen.	Algemeen				Monitoren uitgaven via rapportages. Interne controle via controller, externe controle via accountant	€ -
7.3	Niet voldoen aan privacy protocollen en dataprotectie.	Niet voldoen aan de AVG kan leiden tot een hoge boete die kan oplopen tot 4% van de omzet van de overtreder.	Algemeen				Er is een FG benoemd en er zijn procedures om binnen de AVG te werken.	€ -
7.4	Wet Open Overheid vraagt veel niet begro-te ureninzet.	Deze wet is vervanger van de WOB sinds 2022 en vereist pro-ac-tiever informatie te openbaren waardoor dus ook pro-actief meer stukken moeten worden geanoni-miseerd. Dit vereist extra middelen om dit mogelijk te maken.	Algemeen					
								€ 820.000
			Recapitu-latie		€ 22.044.896	Begroting ODZL 2026		
				1,50%	€ 330.673	Risico-dekking algemene risico's		
					€ 820.000	Kwantificering specifieke risico's		
					€ 1.150.673	Totaal risico's		
					5,22%	Risico's als percentage van de begroting		
					€ 201.900	Afgedekt via post onvoorzien in begroting 2026		
					€ 948.774	Af te dekken via algemene reserves		
					€ 1.150.673	Totaal risico's		

6.2 Tarievenoverzicht

Deze tabel is conform de Productcatalogus vastgesteld door het dagelijks bestuur op 31 januari 2024 met tarieven 2026 zoals in deze begroting genoemd.

Pakketdeel		tarief per uur (in €)	tijd per locatie (in uur)	totaal (in €)
Seveso Locatie		€ 140,00	383,8	€ 53.725,98
RIE 4 Locatie		€ 140,00	236,0	€ 33.040,00
RIE overig		€ 123,00	86,9	€ 10.687,84
categorie C Locatie		€ 111,00	35,1	€ 3.896,99
categorie B basistaak Locatie		€ 111,00	8,8	€ 974,47
Nieuwe basistaak Locatie				
Totalen				

Programmadeel		uurtarief (in €)
Vergunningverlening		
Omgevingsoverleg Bouw	Omgevingsoverleg Bouw	€ 123,00
Informatie- en Rapportageplicht Milieu		€ 123,00
Omgevingsvergunning Milieu		€ 123,00
Omgevingsvergunning Bouw		€ 123,00
Omgevingsvergunning Combi (Milieu & Bouwen)	Omgevingsvergunning - Combi	€ 123,00
Milieu Melding		€ 111,00
Melding Sloop / Asbest	Melding Sloop / Asbest	€ 111,00
Bouw Melding		€ 123,00
Bodem Melding	Nieuwe bodemtaken OW	€ 111,00
Milieu Effect Rapportage (MER)		€ 123,00
Ontheffing		€ 111,00
Bezwaar & Beroep Vergunningverlening		€ 140,00
Toezicht & Handhaving		
Milieu Toezicht	Milieutoezicht / -Controle	€ 99,00
Vuurwerk Toezicht	Toezicht Vuurwerk	€ 99,00
Bouw Toezicht		€ 123,00
Bodem Toezicht	Toezicht Bodem	€ 123,00
Energie Toezicht	Toezicht Energie Controle	€ 123,00
Afhandelen Incidenten / Ongewoon Voorval	Afhandeling Incidenten	€ 123,00
Afhandelen Klacht	Afhandeling Klachten	€ 111,00
Bezwaar en Beroep Toezicht & Handhaving		€ 140,00
Handhavingsverzoek	Handhavingsverzoek	€ 140,00
Bestuursrechtelijke Handhaving		€ 140,00
Strafrechtelijke Handhaving		€ 140,00

Programmadeel		uurtarief (in €)
Specialismen		
Advies Externe Veiligheid / Omgevingsveiligheid	Advies Externe Veiligheid / Omgevingsveiligheid	€ 123,00
Advies Afval		€ 123,00
Advies (water) bodem - water - bouwstoffen	Advies (water) bodem - water - bouwstoffen	€ 123,00
Advies Geur, Lucht	Advies Geur, Lucht	€ 123,00
Advies Geluid, Trilling en Licht	Advies Geluid, Trilling en Licht	€ 123,00
Advies Asbest	Advies Asbest	€ 111,00
Advies Energie	Advies Energie	€ 123,00
Advies Omgevingsplan	Advies Omgevingsplan (bestemmingsplan)	€ 123,00
Advies Bibob	Advies Bibob	€ 123,00
Advies EVOA kennisgeving	Advies EVOA kennisgeving	€ 123,00
Advies Bouw	Advies Bouw	€ 123,00
Beleidsadvies / - ondersteuning	Beleidsadvies / - ondersteuning	€ 123,00
Verzoek Woo		€ 123,00
Informatieverstrekking / Algemeen Advies	Informatieverstrekking / Algemeen Advies	€ 111,00
Projecten		
Project Omzetting Inrichting - MBA (2023)		€ 100,00
Sanering verkeerslawaai		€ 123,00
PL - BOA-capiciteit		€ 140,00
Varia		
post onvoorzien, actuele casuïstiek, (partner) overstij-gende projecten, beleidsintensivering		€ 111,00
Ter inzage leggen		€ 111,00
Pubicatie		€ 111,00

6.3 Bijdrage per deelnemer

De geschatte kosten per deelnemer, gebaseerd op de omzetverhoudingen uit de werkprogramma's, zijn in onderstaande tabel opgenomen. De feitelijke bijdrage in 2026 kan afwijken van deze opstelling afhankelijk van de ontwikkelingen in de werkprogramma's van de deelnemers.

Deelnemer	2026 vanuit werk-programma's 2025
Gemeente Beek	€ 576.100
Gemeente Beekdaelen	€ 811.379
Gemeente Brunssum	€ 218.050
Gemeente Eijsden-Margraten	€ 522.536
Gemeente Gulpen-Wittem	€ 271.081
Gemeente Heerlen	€ 883.589
Gemeente Kerkrade	€ 434.383
Gemeente Landgraaf	€ 368.341
Gemeente Maastricht	€ 1.986.002
Gemeente Meerssen	€ 345.500
Gemeente Simpelveld	€ 139.625
Gemeente Sittard-Geleen	€ 1.298.105
Gemeente Stein	€ 758.588
Gemeente Vaals	€ 174.251
Gemeente Valkenburg aan de Geul	€ 134.282
Gemeente Voerendaal	€ 188.279
Provincie Limburg	€ 11.695.944
Totaal	**€ 20.806.037**

6.4 Lijst met afkortingen

Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
BBT	Beste beschikbare technieken
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporings-Ambtenaar
BREF	Best available technique reference document
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen. Vervallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Zie verder onder Seveso.
CPB	Centraal Plan Bureau
ETS	Emission Trading System, het Europese systeem van handel in broeikasemissierechten
FTE	full time equivalent
HR	Human Resources
IBP VTH	Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IPO	InterProvinciaal Overleg
KRW	Kaderrichtlijn Water
MBA	Milieubelastende activiteit
Ow	Omgevingswet
RIE-4	Richtlijn Industriële Emissies categorie 4
Seveso	De naam 'Seveso' wordt vanaf 1 januari 2024 gebruikt voor de meest risicovolle bedrijven waar zware ongevallen kunnen voorkomen. De naam is een verwijzing naar de Europese Seveso-III-richtlijn. Deze richtlijn heeft zijn naam ontleend aan het plaatsje Seveso in Italië waar een zwaar industrieel ongeval heeft plaatsgevonden.
SGO	Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Wbb	Wet bodembescherming
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Woo	Wet open overheid
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen